

LIV OCH HÄLSA UNG

2023

Uppsala län

EN
ENKÄTUNDERSÖKNING
BLAND HÖGSTADIE- OCH
GYMNASIEELEVER I UPPSALA LÄN

Innehållsförteckning

Bild 3	Bakgrund och syfte
Bild 4	Urval av frågor
Bild 5	Samlingsbild
Bild 6	Samlingsbild flickor
Bild 7	Samlingsbild pojkar
Bild 8-9	Indikatorområde Självskattad hälsa
Bild 10-14	Indikatorområde Skolmiljö
Bild 15-19	Indikatorområde ANDT
Bild 20	Indikatorområde Delaktighet
Bild 21-24	Indikatorområde Trygghet
Bild 25-28	Indikatorområde Framtidstro
Bild 29	Om eleverna som svarat
Bild 30	Kontaktuppgifter

Bakgrund och syfte

Det här är Liv och hälsa ung

Liv och hälsa ung är Uppsala läns gemensamma enkätundersökning. Den har genomförts vartannat år i årskurs 7, 9 och årskurs 2 i gymnasiet sedan 2005. Syftet med undersökningen är att ge kunskap om unga i länet vad gäller hälsa, levnadsvanor och livsvillkor och följa utvecklingen över tid. Undersökningen utgör också en arena för unga att få komma till tals i frågor som rör dem.

Om genomförandet

Liv och hälsa ung genomförs av Region Uppsala tillsammans med länets kommuner. Det är en webbaserad enkätundersökning och genomförs i samverkan med länets skolor. Samtliga av länets skolor, såväl kommunala som privata, erbjuds att delta i Liv och hälsa ung och nästan alla skolor väljer att göra det. Enkäten är frivillig att besvara och helt anonym. Den genomförs under lektionstid och under provliknande former.

Undersökningen genomförs på svenska. Det innebär att nyanlända ungdomar sannolikt inte är representerade i samma utsträckning som ungdomar som är födda i eller länge har bott i Sverige. Ungdomar i särskolan finns inte heller representerade i underlaget.

År 2023 svarade 8159 ungdomar på enkäten, vilket omfattar 65 procent av aktuella elever.

Det här används resultatet till

Eleverna i länets årskurs 7, 9 och årskurs 2 på gymnasiet får i Liv och hälsa ung besvara frågor om bland annat hälsa och trygghet, sin fritid, om inflytande och demokrati och hur de ser på framtiden - för dem själva och för världen i stort.

Resultaten från Liv och hälsa ung riktar sig till olika aktörer i Uppsala län som arbetar med att förbättra barn och ungas hälsa och livsvillkor. Materialet kan användas för att identifiera förbättringsområden, följa upp insatser, inspirera och sprida kunskap. Genom att använda Liv och hälsa ung tillsammans med annan kunskap och erfarenheter om (och av!) barn och unga kan vi lägga upp strategier och insatser för att göra samhället och hälsan bättre och mer jämlik.

Urval av frågor

Ett syfte med denna rapport på kommunnivå är att ge en samlad bild av ungas hälsa och levnadsvanor samt om situationen utvecklas i en positiv, oförändrad eller negativ riktning.

Rapporten bygger därför på ett urval av frågor från enkäten, redovisade till höger, som är av värderingskaraktär där svaren kan bedömas i termer av mer eller mindre positiv/negativ situation.

Urvalet omfattar 15 frågor (inklusive delfrågor). En del av frågorna, t.ex. frågan *"Hur mår du rent allmänt?"* utgör sin egen indikator och sitt eget indikatorområde. Andra frågor, t.ex. om *"Främlingsfientlighet är ett problem i skolan"* är en av fyra frågor där svaren har vägts samman till indikatorn *"Problem i skolan"*. Sammanvägningen har skett med lika vikt för alla delfrågor.

Indikatorerna grupperas även i sex indikatorområden.

Område	Indikator	Frågelystelse	
Självskattad hälsa	Självskattad hälsa	Hur mår du rent allmänt?	
Skolmiljö	Trivsel	Hur trivs du i skolan?	
	Problem i skolan	Hur tycker du att det är i din skola? Mobbning är ett problem i skolan Rasism är ett problem i skolan Sexuella trakasserier är ett problem i skolan Våld är ett problem i skolan	
		Trygghet i skolan	Känner du dig trygg på följande ställen? På väg till eller från skolan I klassrummet På rasterna i skolan
			ANDT
Delaktighet	Social tillit Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor? Vill påverka kommunen Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun? Kan påverka kommunen Hur stor möjlighet tycker du att du själv har att föra fram dina åsikter till de som bestämmer i kommunen?		
	Trygghet	Oro för familjeekonomi Är du orolig för din familjs ekonomi? Trygghet Känner du dig trygg på följande ställen? I hemmet I mitt bostadsområde på kvällen/natten I mitt bostadsområde på dagen På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande Ute på stan eller i centrum I församlings-, förenings-, eller idrottslokaler På nätet På buss, tåg eller liknande	
Framtidstro		För egen del Hur ser du på framtiden för din egen del? För världen Hur ser du på framtiden för världen i stort?	

Samlingsbild

Bilden till höger syftar till att ge ett helhetsintryck avseende ungas hälsa och livsvillkor i länet och sammanfattar det urval av frågor som rapporten omfattar.

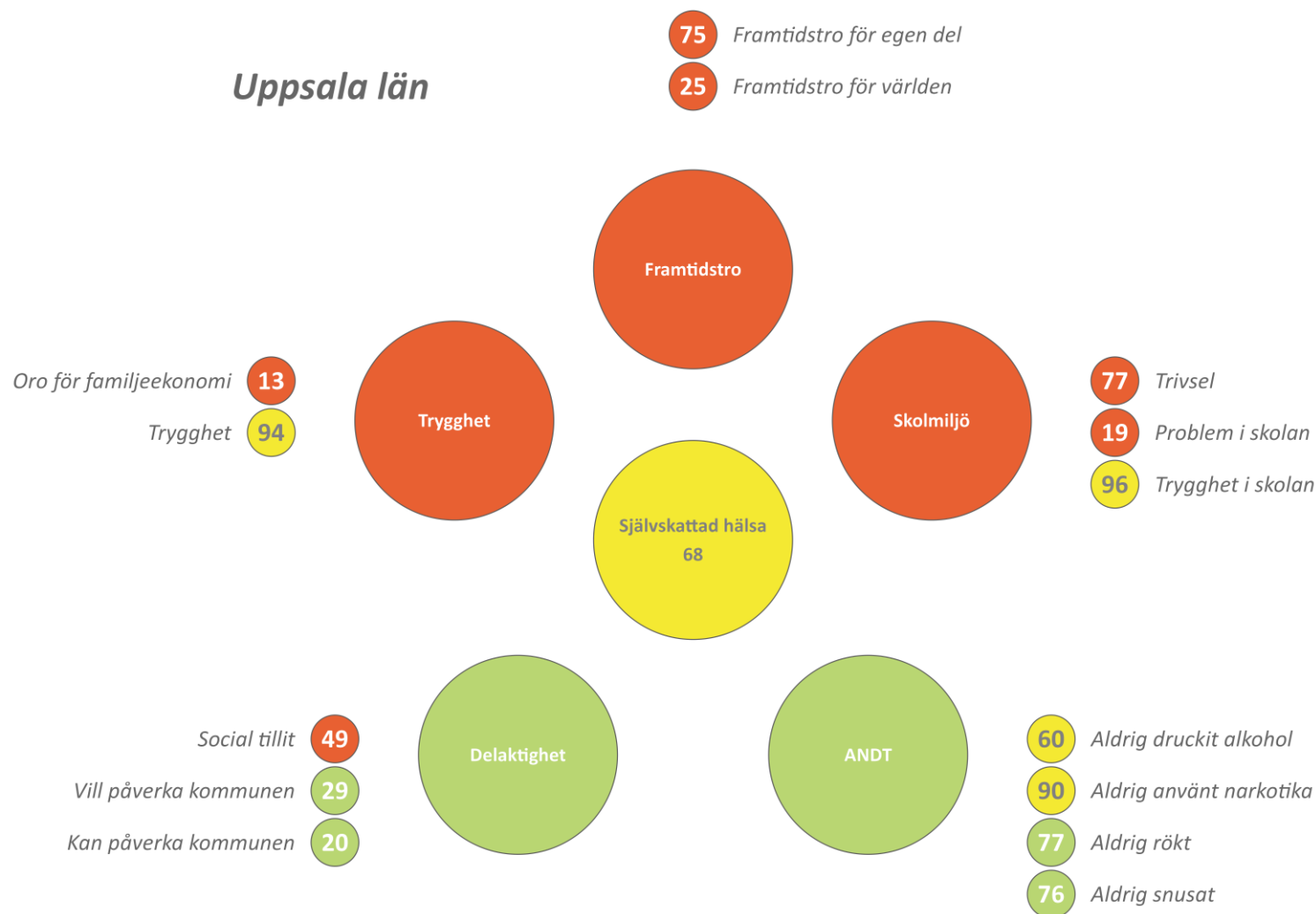
Grön färg på en cirkel indikerar en positiv utveckling jämfört med förra undersökningen för aktuell indikator (liten cirkel) eller indikatorområde (stor cirkel). Gul färg indikerar oförändrad nivå och röd färg indikerar negativ utveckling.

I de små cirkelarna avseende indikatorer, anges hur stor andel av eleverna i kommunen som har angett att de instämmer helt eller delvis på aktuell fråga. I de fall en indikator består av fler frågor, har ett oviktat medelvärde beräknats för ingående frågors andel instämmande svar. Grön färg förutsätter en skillnad mellan årets och 2021 års undersökning som överstiger 2,5 procent i en positiv riktning, gul färg en skillnad mellan -2,5 och 2,5 procent och röd färg en skillnad som överstiger 2,5 procent i en negativ riktning.

Färgsättning avseende indikatorområden (stora cirklar) baseras på färgsättning av tillhörande indikatorer. Om det finns fler gröna än röda indikatorer bedöms indikatorområdet som grönt (övervägande positiv utveckling). Om det finns fler röda än gröna indikatorer bedöms indikatorområdet som rött (övervägande negativ utveckling).

Uppsala län

Samlingsbild / flickor

Bilden till höger syftar till att ge ett helhetsintryck avseende flickors hälsa och livsvillkor i länet och sammanfattar det urval av frågor som rapporten omfattar.

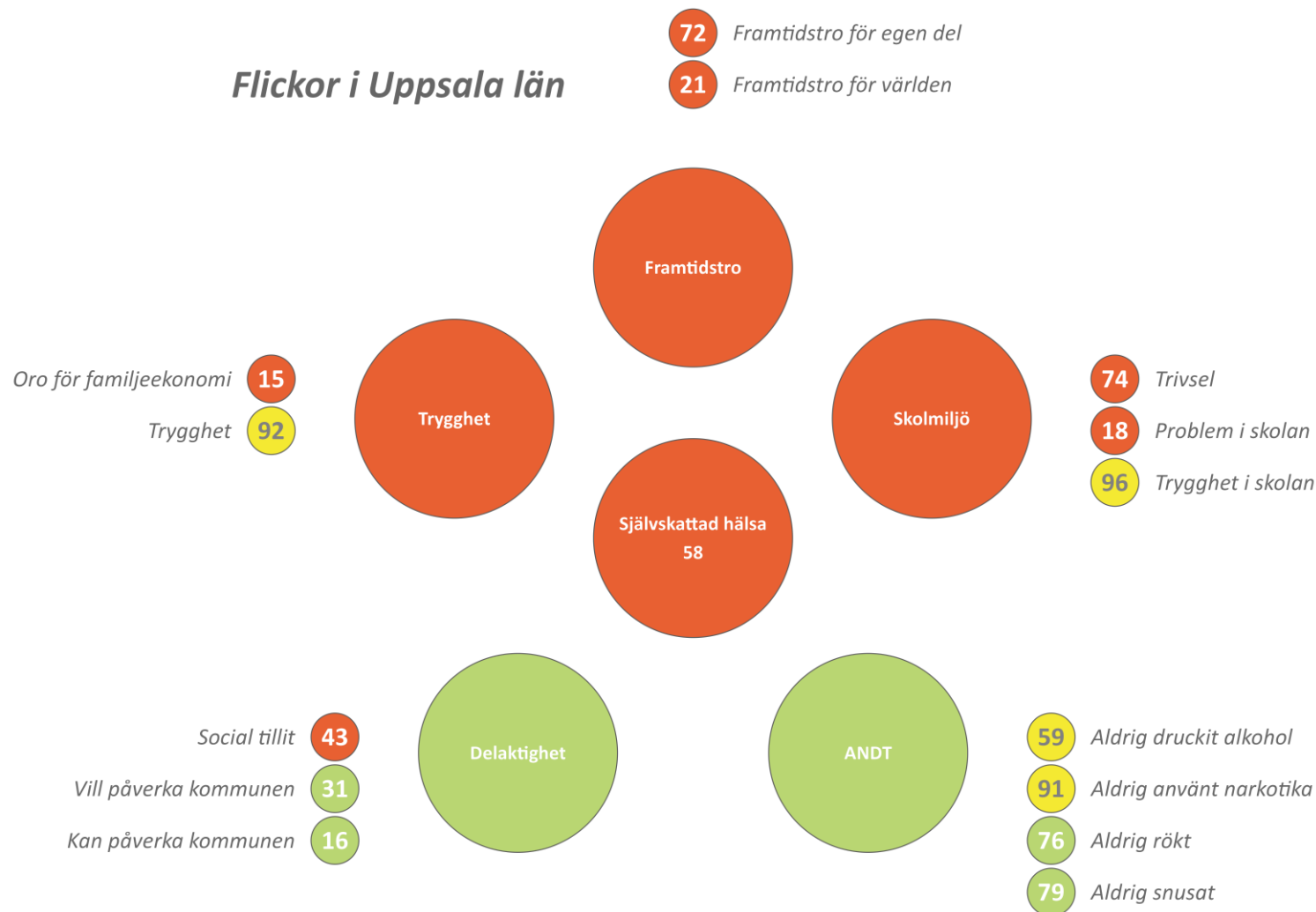
Grön färg på en cirkel indikerar en positiv utveckling jämfört med förra undersökningen för aktuell indikator (liten cirkel) eller indikatorområde (stor cirkel). Gul färg indikerar oförändrad nivå och röd färg indikerar negativ utveckling.

I de små cirkelarna avseende indikatorer, anges hur stor andel av eleverna i kommunen som har angett att de instämmer helt eller delvis på aktuell fråga. I de fall en indikator består av fler frågor, har ett oviktat medelvärde beräknats för ingående frågors andel instämmande svar. Grön färg förutsätter en skillnad mellan årets och 2021 års undersökning som överstiger 2,5 procent i en positiv riktning, gul färg en skillnad mellan -2,5 och 2,5 procent och röd färg en skillnad som överstiger 2,5 procent i en negativ riktning.

Färgsättning avseende indikatorområden (stora cirklar) baseras på färgsättning av tillhörande indikatorer. Om det finns fler gröna än röda indikatorer bedöms indikatorområdet som grönt (övervägande positiv utveckling). Om det finns fler röda än gröna indikatorer bedöms indikatorområdet som rött (övervägande negativ utveckling).

Flickor i Uppsala län

Samlingsbild / pojkar

Bilden till höger syftar till att ge ett helhetsintryck avseende pojkars hälsa och livsvillkor i länet och sammanfattar det urval av frågor som rapporten omfattar.

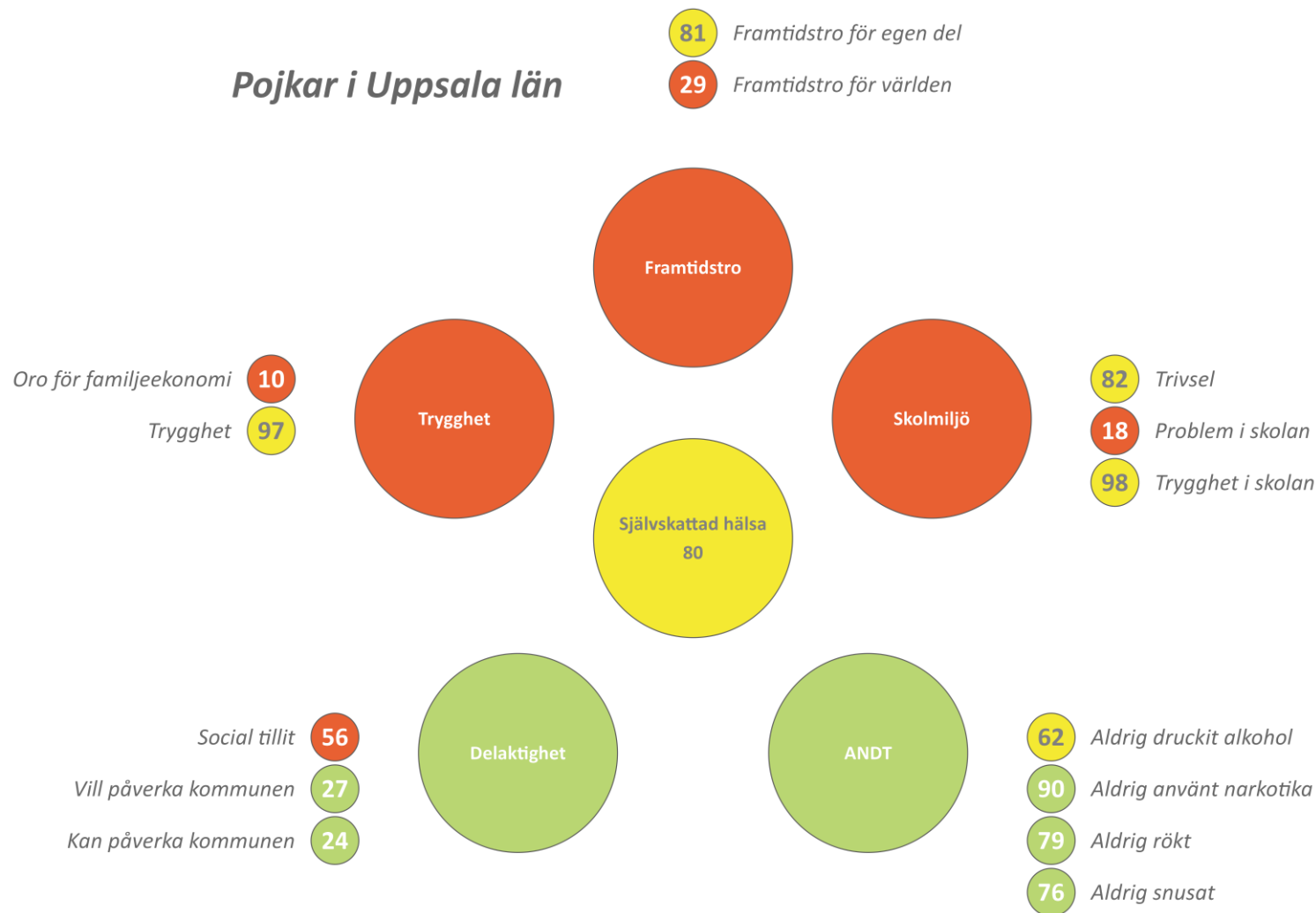
Grön färg på en cirkel indikerar en positiv utveckling jämfört med förra undersökningen för aktuell indikator (liten cirkel) eller indikatorområde (stor cirkel). Gul färg indikerar oförändrad nivå och röd färg indikerar negativ utveckling.

I de små cirkelarna avseende indikatorer, anges hur stor andel av eleverna i kommunen som har angett att de instämmer helt eller delvis på aktuell fråga. I de fall en indikator består av fler frågor, har ett oviktat medelvärde beräknats för ingående frågors andel instämmande svar. Grön färg förutsätter en skillnad mellan årets och 2021 års undersökning som överstiger 2,5 procent i en positiv riktning, gul färg en skillnad mellan -2,5 och 2,5 procent och röd färg en skillnad som överstiger 2,5 procent i en negativ riktning.

Färgsättning avseende indikatorområden (stora cirklar) baseras på färgsättning av tillhörande indikatorer. Om det finns fler gröna än röda indikatorer bedöms indikatorområdet som grönt (övervägande positiv utveckling). Om det finns fler röda än gröna indikatorer bedöms indikatorområdet som rött (övervägande negativ utveckling).

Pojkar i Uppsala län

Indikatorområde:

Självskattad hälsa

Indikator/frågelydelse:

Hur mår du rent allmänt?

Diagrammet visar utvecklingen avseende ungas självskattade hälsa i länet under åren 2005-2023.

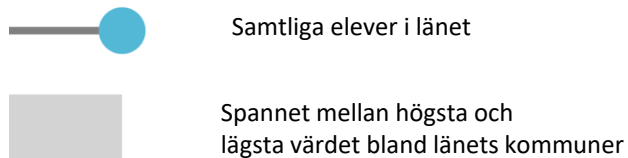
Noterbart för länet som helhet är att den negativa trenden verkar ha planat ut från år 2019.

Målgrupp:

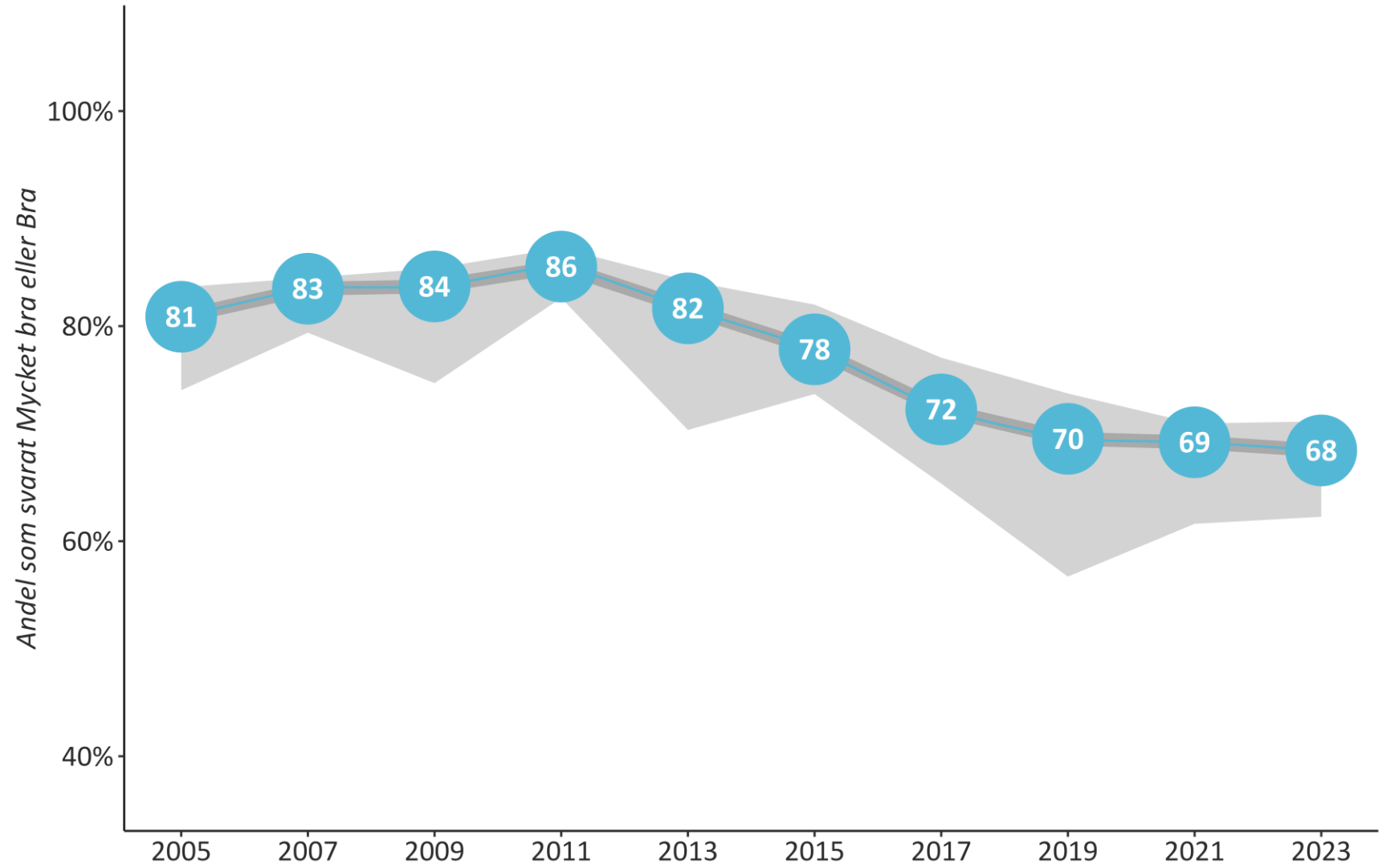
Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Hur mår du rent allmänt? Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Självskattad hälsa

Indikator/frågelydelse:

Hur mår du rent allmänt?

Diagrammet visar utvecklingen avseende flickors och pojkars självskattade hälsa i länet under åren 2005-2023.

Noterbart för länet som helhet är att flickors negativa trend avseende självskattad hälsa fortsatte under år 2023, samtidigt som pojkars negativa trend bröts och vände till en något mer positiv utveckling. Skillnaden mellan pojkar och flickor är dock fortsatt stor.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

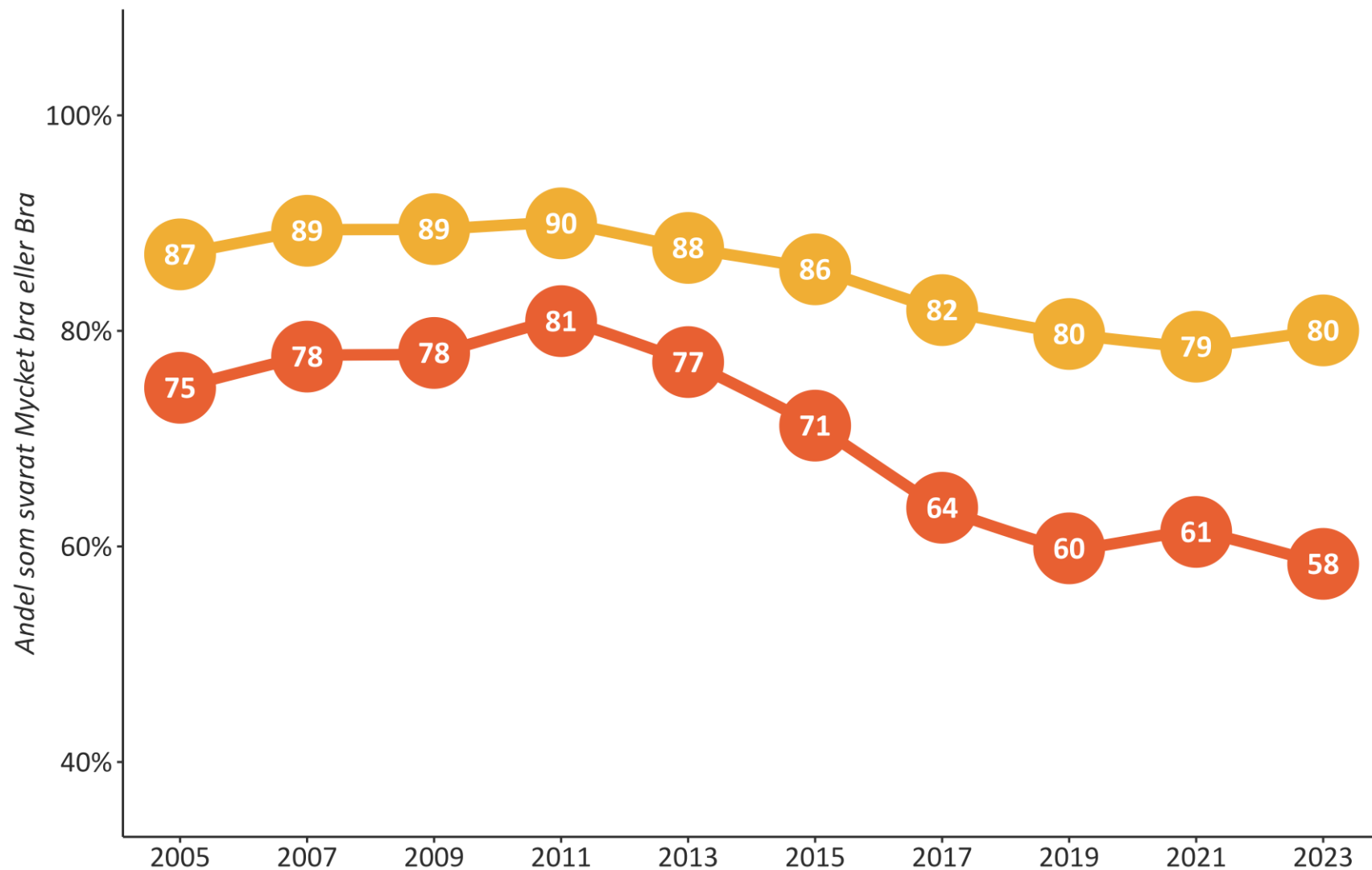
 Flickor i länet

 Pojkar i länet

Hur mår du rent allmänt?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Skolmiljö / trivsel

Indikator/frågelydelse:

Hur trivs du i skolan?

Diagrammet visar hur ungas trivsel i skolan har utvecklats i länet under åren 2005-2023.

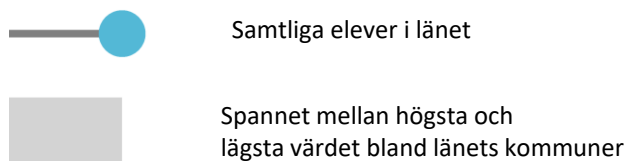
Noterbart för länet som helhet är den negativa trend som funnits sedan 2013 verkar ha fortsätta.

Målgrupp:

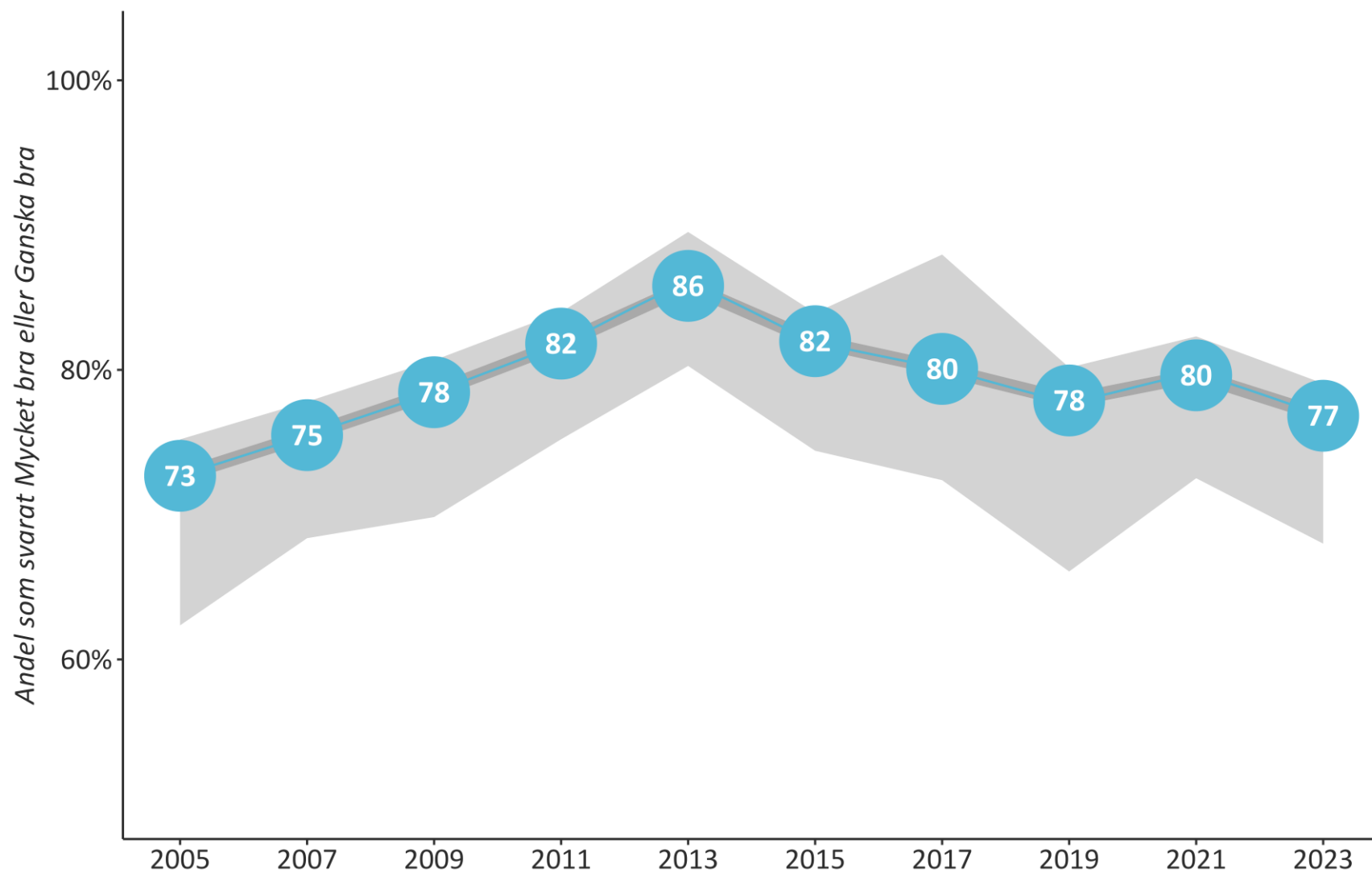
Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Hur trivs du i skolan? Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Skolmiljö / trivsel

Indikator/frågelydelse:

Hur trivs du i skolan?

Diagrammet visar hur flickors och pojkars trivsel i skolan har utvecklats i länet under åren 2005-2023.

Noterbart för länet är att efter en viss ökning år 2021 av trivsel i skolan bland både flickor och pojkar har trenden åter vänt nedåt igen. Det är dock fortsatt vanligare att pojkar uppger att de trivs i skolan än flickor.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

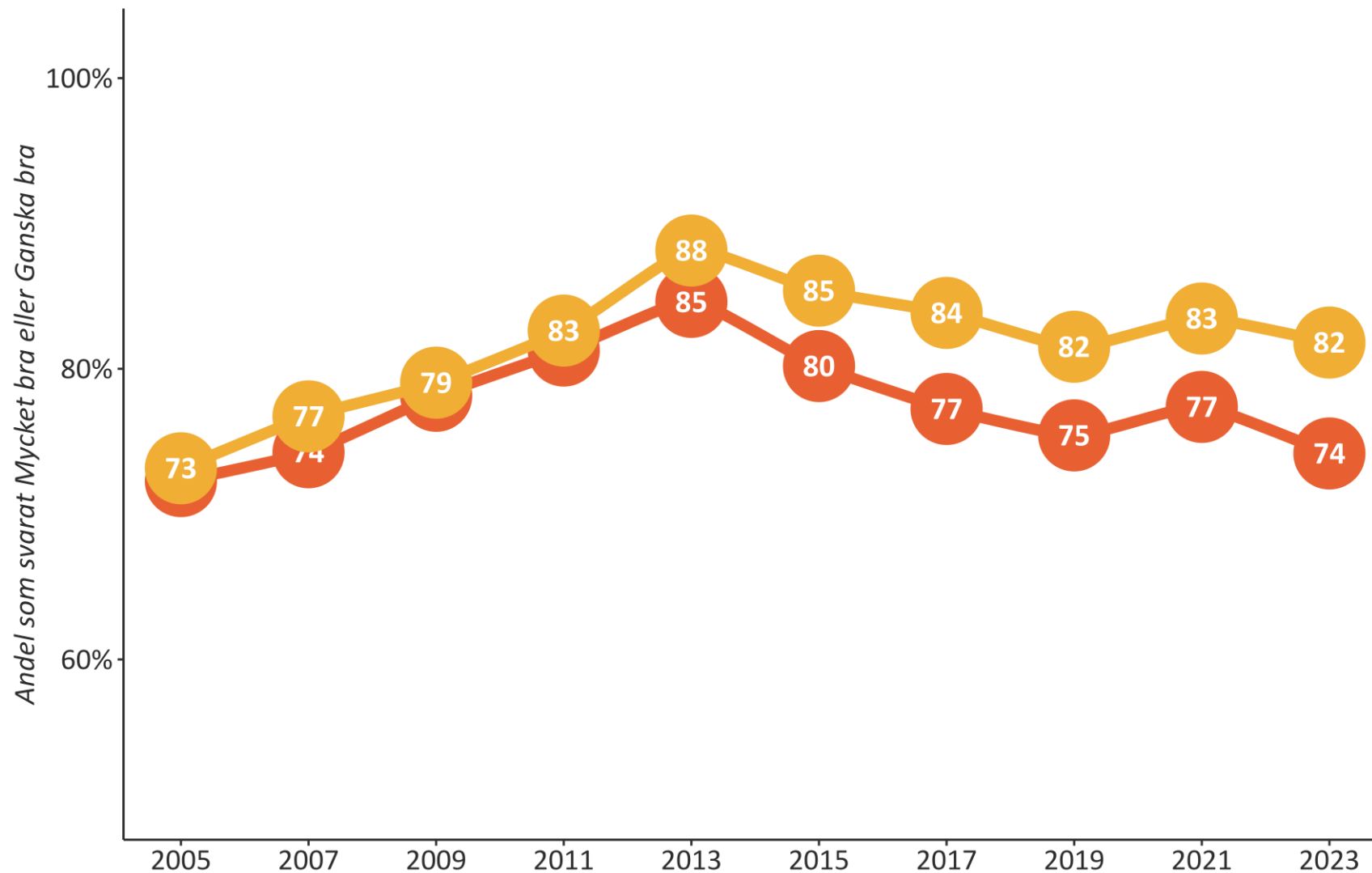
Enkät Liv och hälsa ung 2023

● Flickor i länet

● Pojkar i länet

*Hur trivs du i skolan?
Svar från elever i Uppsala län*

Indikatorområde:

Skolmiljö / problem i skolan

Indikator/frågelydelse:

Hur tycker du att det är i din skola?

Diagrammet till vänster visar hur stor andel flickor respektive pojkar i länet som upplever att mobbing, våld, sexuella trakasserier och främlingsfientlighet är ett problem i skolan.

Diagrammet till höger visar hur stor andel elever totalt i länet som upplever att mobbing, våld, sexuella trakasserier respektive rasism är ett problem i skolan.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

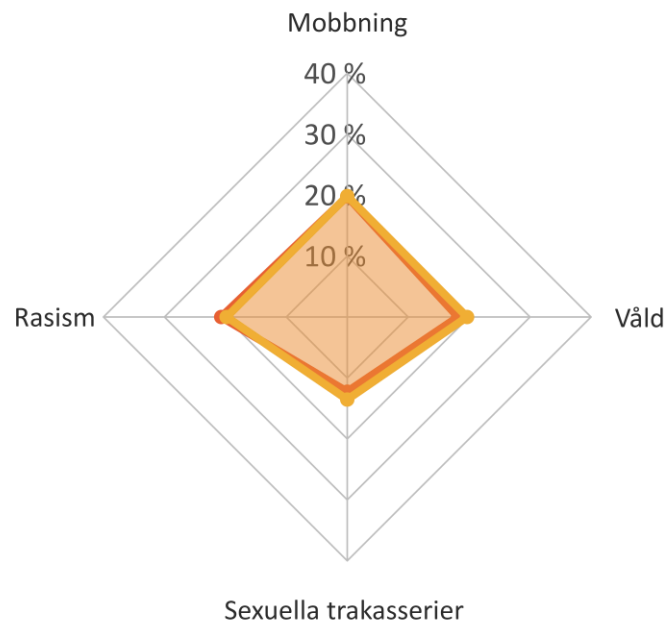
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

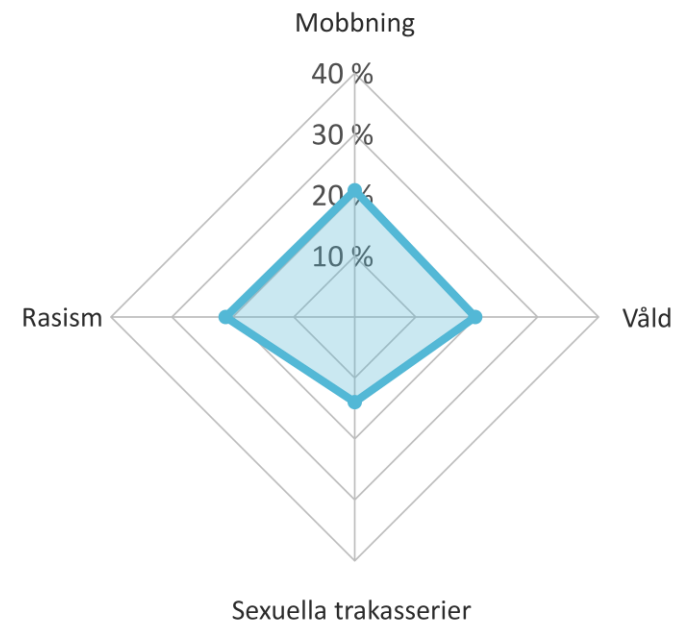

Hur tycker du att det är i din skola?

Svar från elever i Uppsala län

● Flickor ● Pojkar

● Total

Indikatorområde:

Skolmiljö / trygghet i skolan

Indikator/frågelydelse:

Känner du dig trygg på följande ställen?

Diagrammet visar hur ungas upplevelse av trygghet i klassrummet, på rasterna samt på vägen till och från skolan har utvecklats i länet under åren 2013-2023.

Målgrupp:

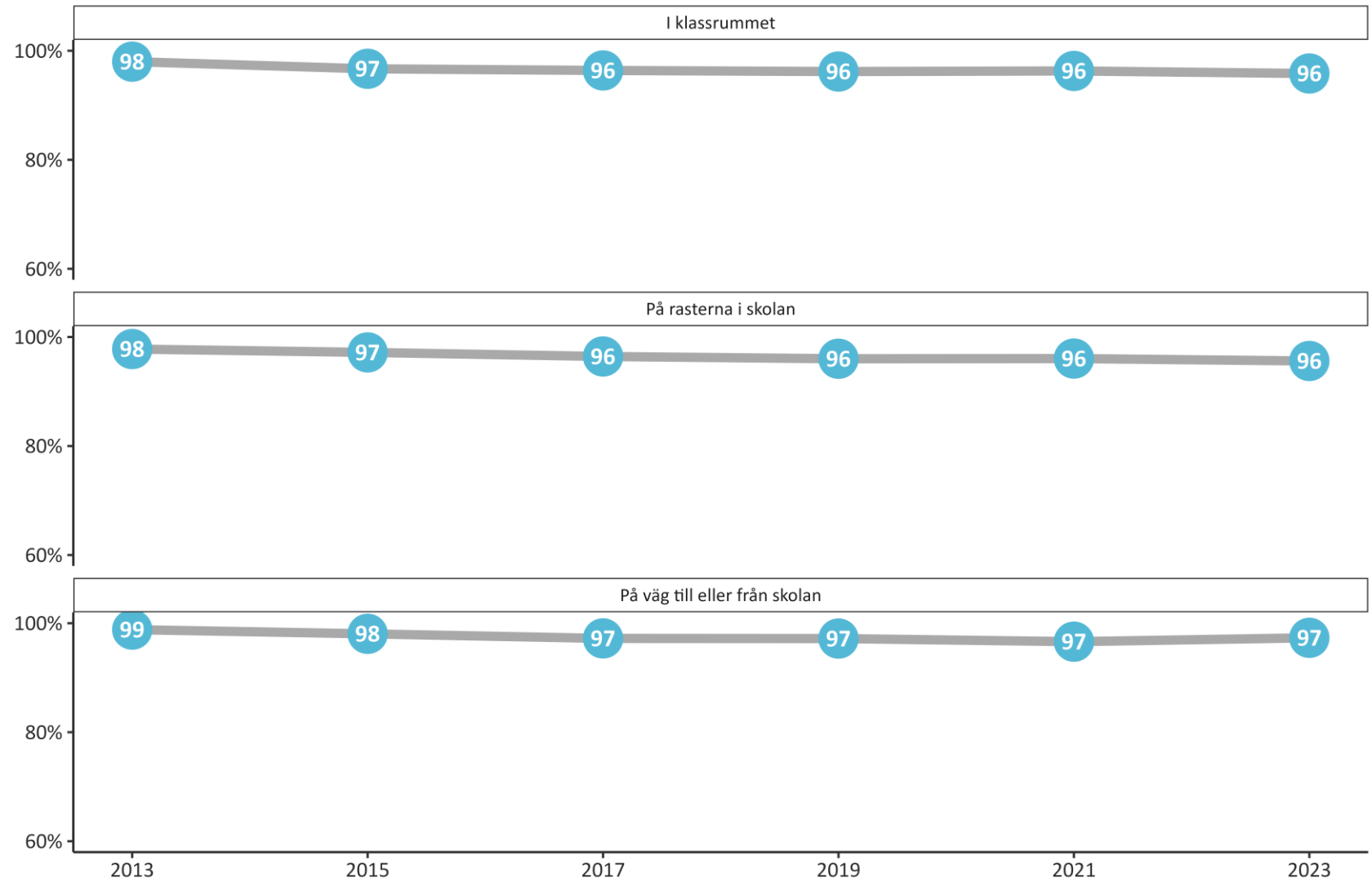
Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Trygghet Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Skolmiljö / trygghet i skolan

Indikator/frågelydelse:

Känner du dig trygg på följande ställen i skolan?

Diagrammet till vänster visar hur stor andel flickor respektive pojkar i länet som känner sig trygga på väg till/från skolan, på rasterna och i klassrummet.

Diagrammet till höger visar hur stor andel elever totalt i länet som känner sig trygga på väg till/från skolan, på rasterna och i klassrummet.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

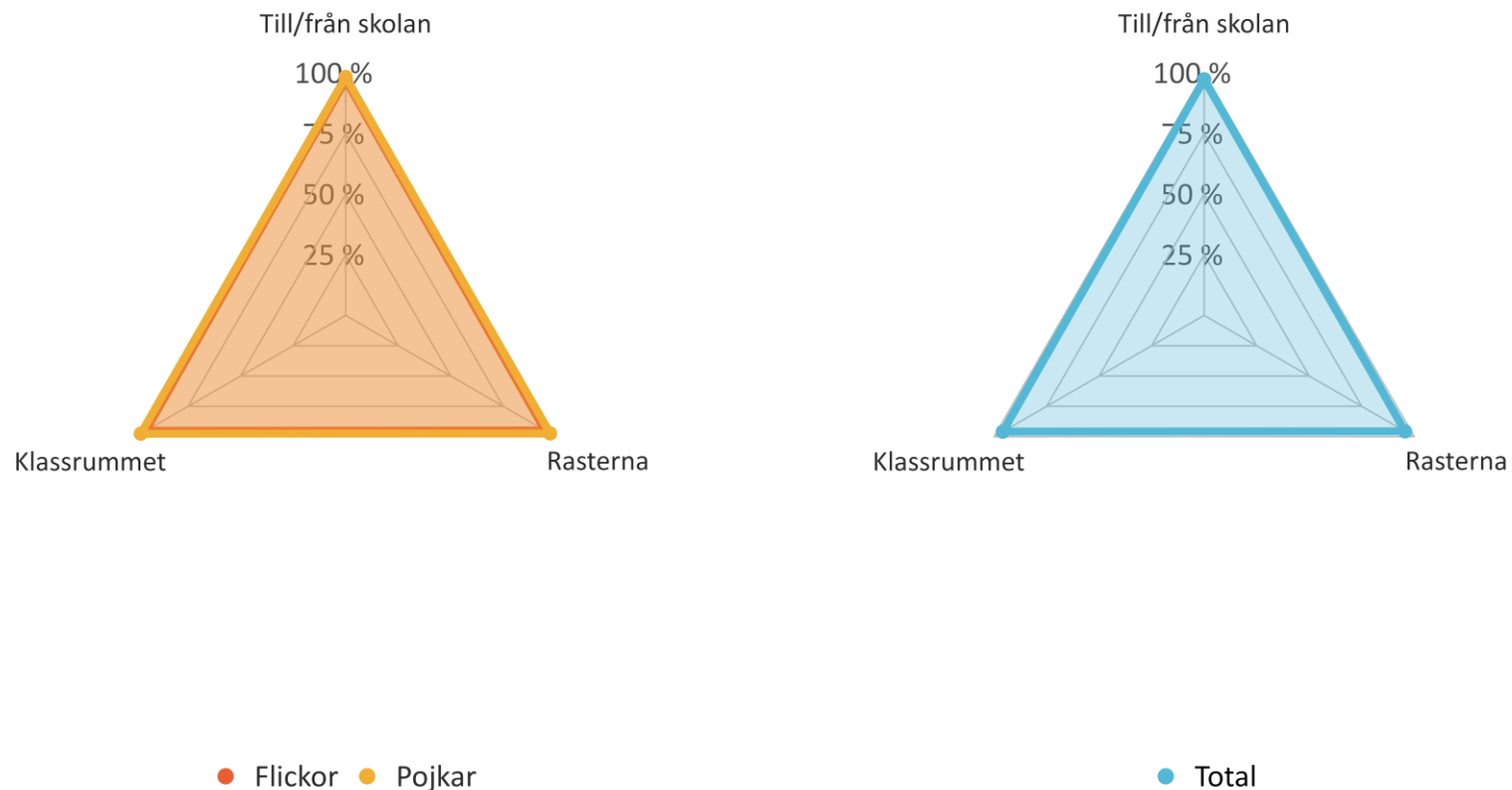
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Känner du dig trygg på följande ställen?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

ANDT

Indikator/frågelydelse:

Har du någon gång druckit alkohol?

Diagrammet visar hur stor andel av eleverna som under perioden 2005 – 2023 uppgett att de inte har druckit alkohol någon gång.

Noterbart för länet som helhet är en ihållande positiv trend där andelen elever som uppgett att de inte druckit alkohol ökar.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Samtliga elever i länet

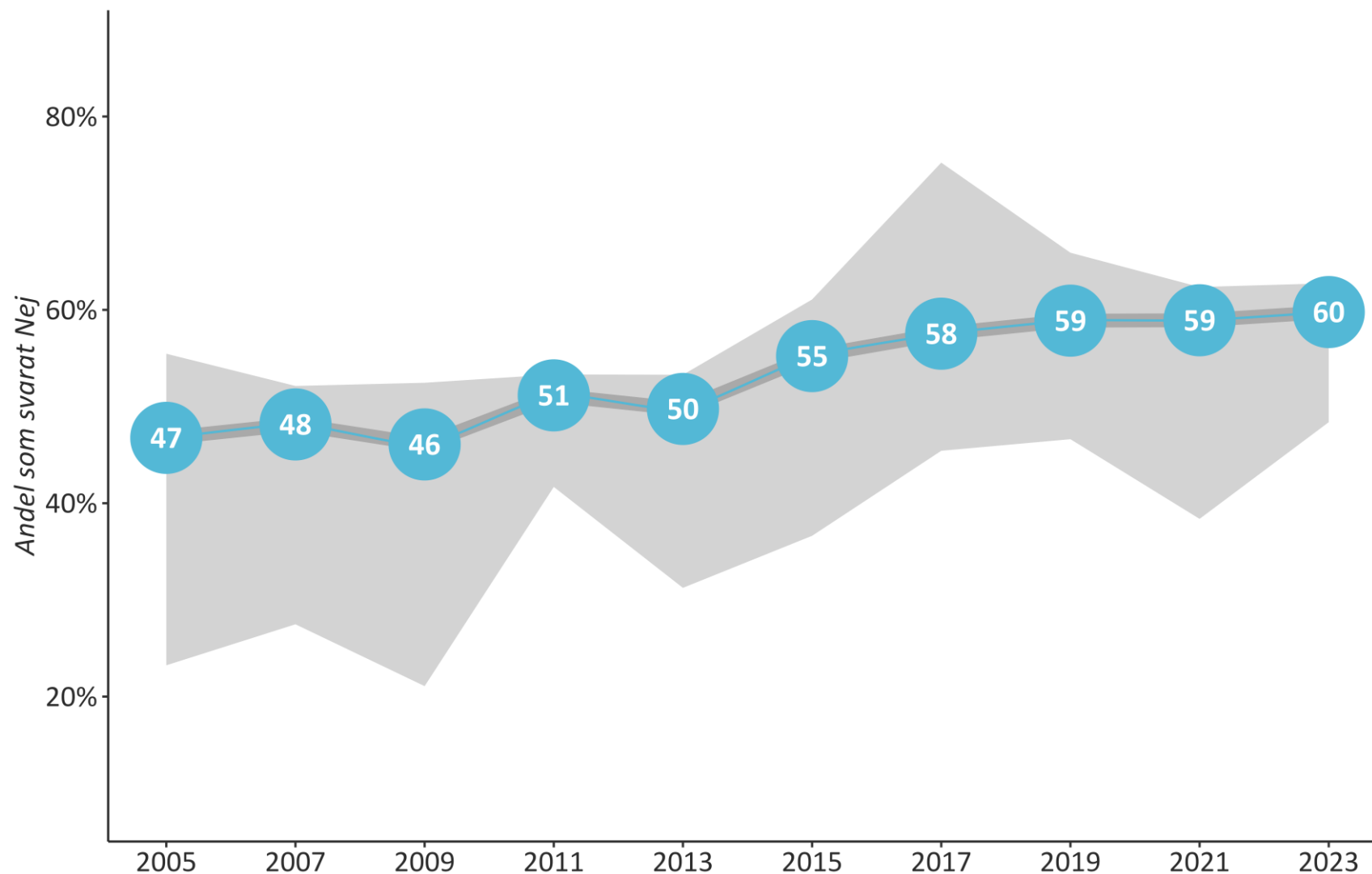

Spannet mellan högsta och lägsta värdet bland länets kommuner

Har du någon gång druckit alkohol?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

ANDT

Indikator/frågelydelse:

Har du någon gång druckit alkohol?

Diagrammet visar hur stor andel av flickor respektive pojkar som under perioden 2005 – 2023 uppgett att de inte har druckit alkohol någon gång.

Noterbart för länet som helhet är - för både flickor och pojkar - en positiv trend där andelen elever som uppgett att de inte druckit alkohol har ökat fram till och med 2023.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

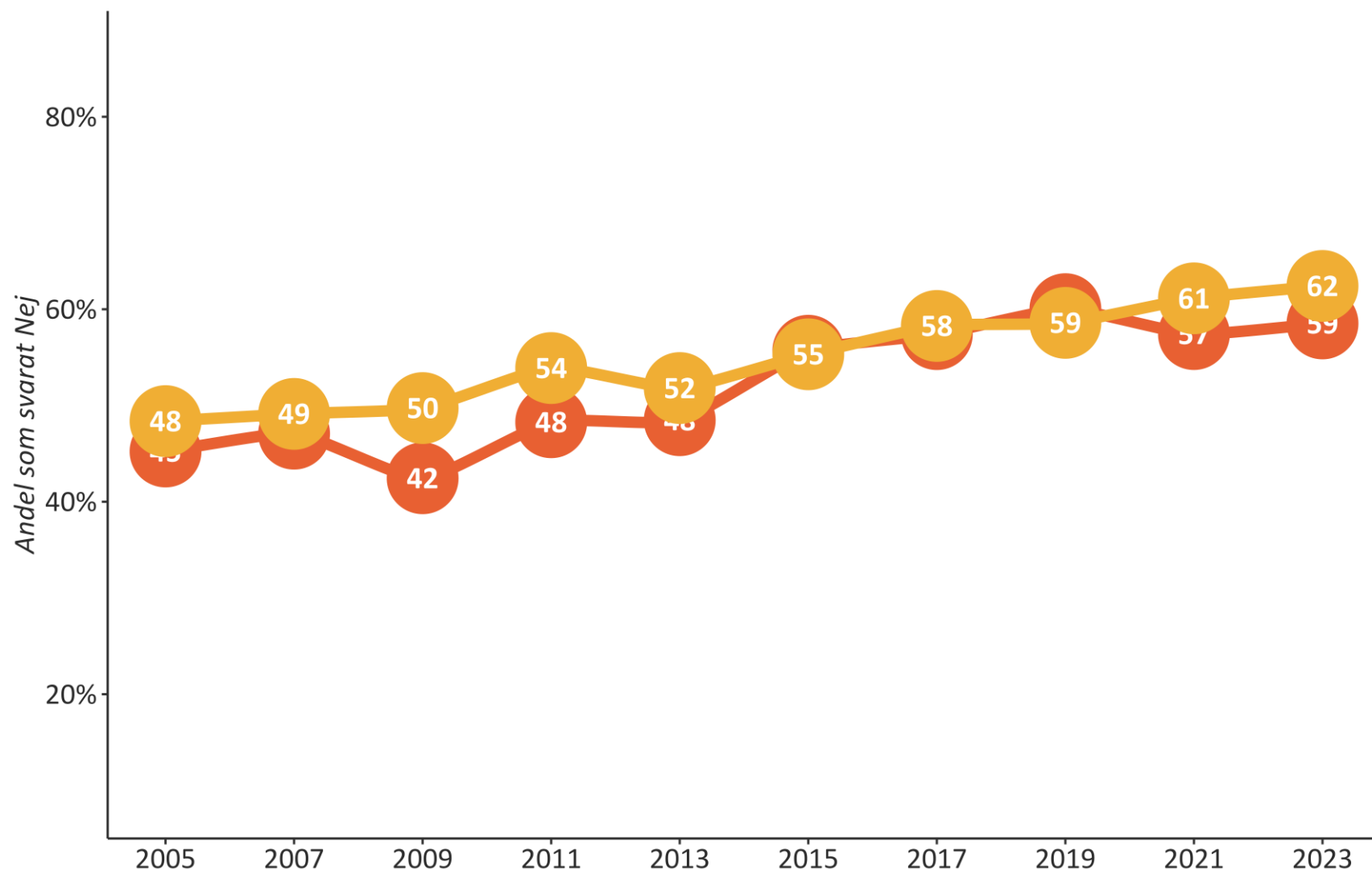
 Flickor i länet

 Pojkar i länet

Har du någon gång druckit alkohol?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

ANDT

Indikator/frågelydelse:

Har du någon gång använt narkotika?

Diagrammet visar hur stor andel av eleverna som under perioden 2005 – 2023 uppgett att de inte har använt narkotika någon gång.

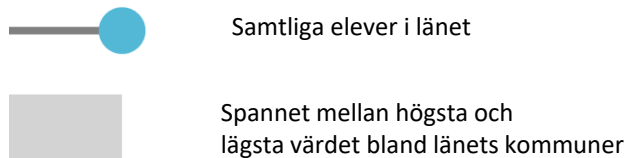
Noterbart för länet som helhet är en i stort sett oförändrad nivå under åren 2005 – 2023, motsvarande ungefär nio av tio elever.

Målgrupp:

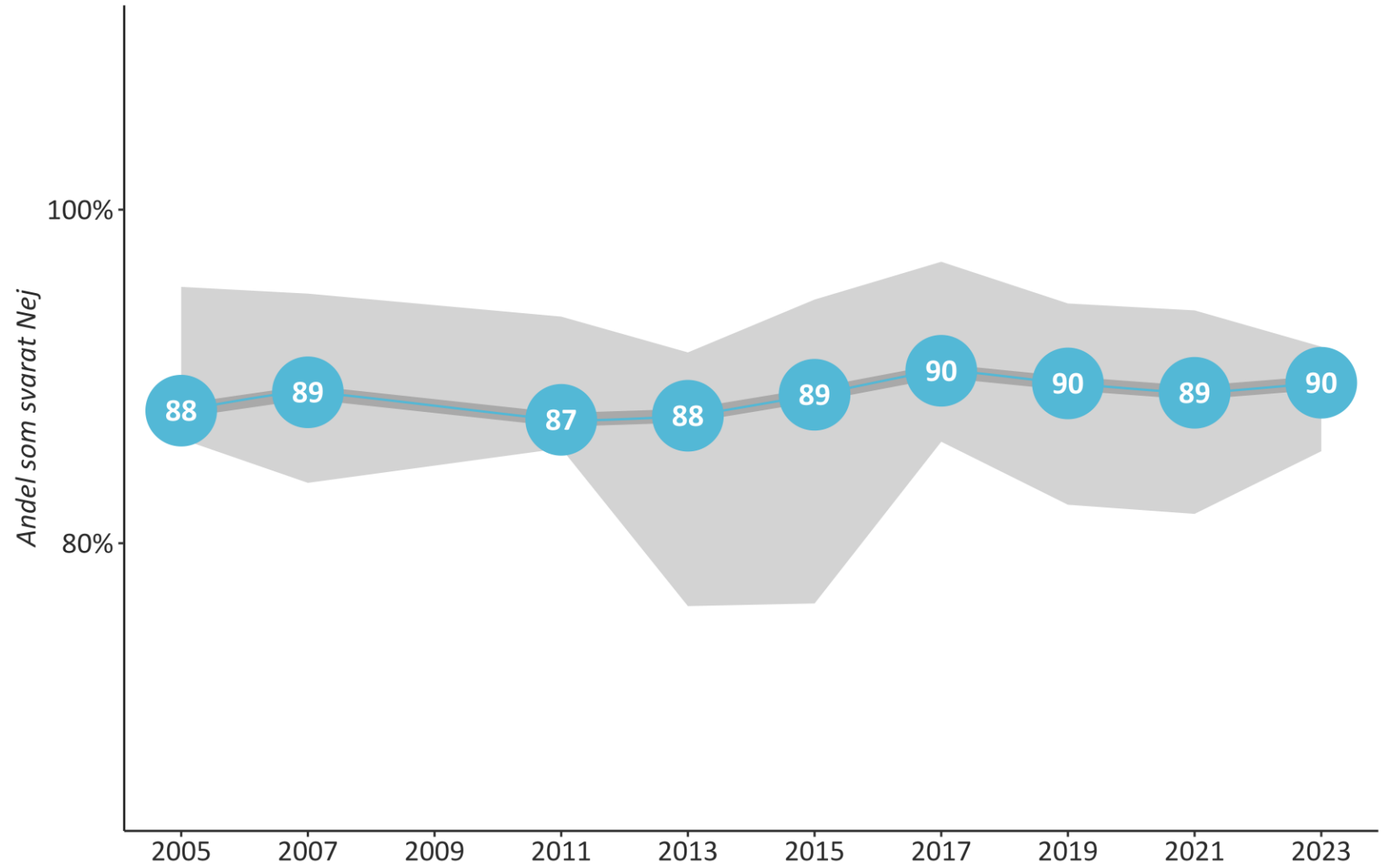
Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Har du någon gång använt narkotika? Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

ANDT

Indikator/frågelydelse:

Har du någon gång använt narkotika?

Diagrammet visar hur stor andel av flickor respektive pojkar som under perioden 2005 – 2023 uppgett att de inte har använt narkotika någon gång.

Noterbart för länet som helhet är en i stort sett oförändrade nivåer för både flickor och pojkar under åren 2005 – 2023. Dock är det vanligare att flickor uppgett att de inte använt narkotika än pojkar.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

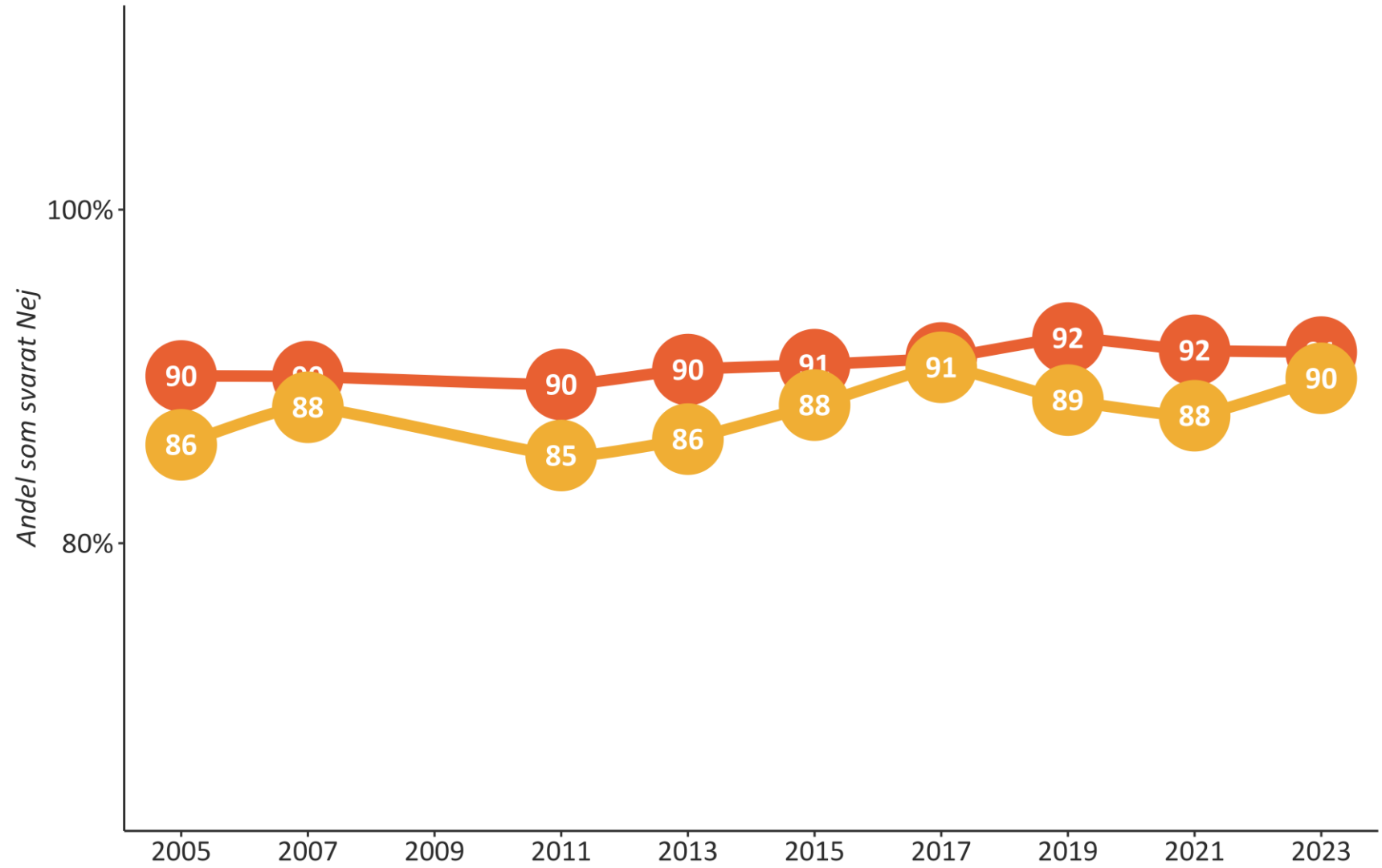
Enkät Liv och hälsa ung 2023

● Flickor i länet

● Pojkar i länet

Har du någon gång använt narkotika? Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

ANDT

Indikator/frågelydelse:

Har du någon gång druckit alkohol?

Har du någon gång använt narkotika?

Röker du?

Snusar du?

Diagrammet till vänster visar hur stor andel flickor respektive pojkar i länet som aldrig nyttjat alkohol, narkotika, tobak eller snus.

Diagrammet till höger visar hur stor andel elever totalt i länet som aldrig nyttjat alkohol, narkotika, tobak eller snus.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

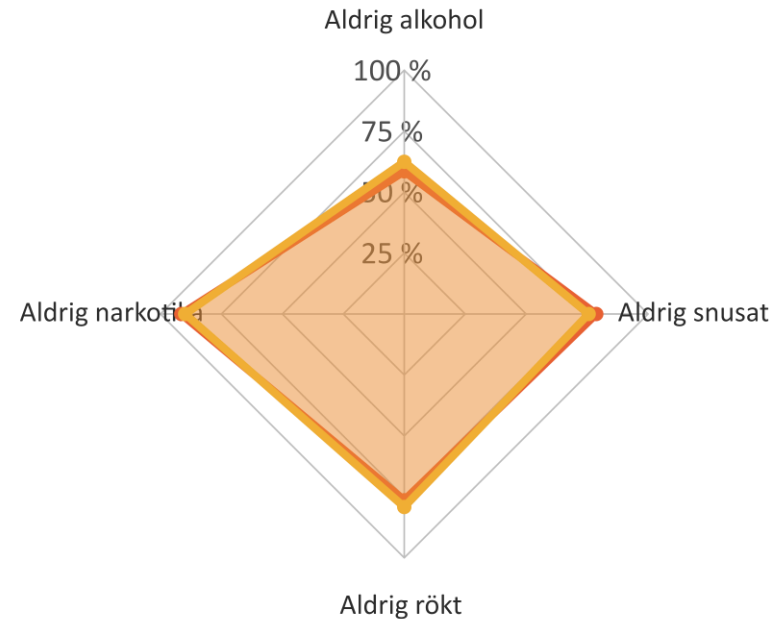
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

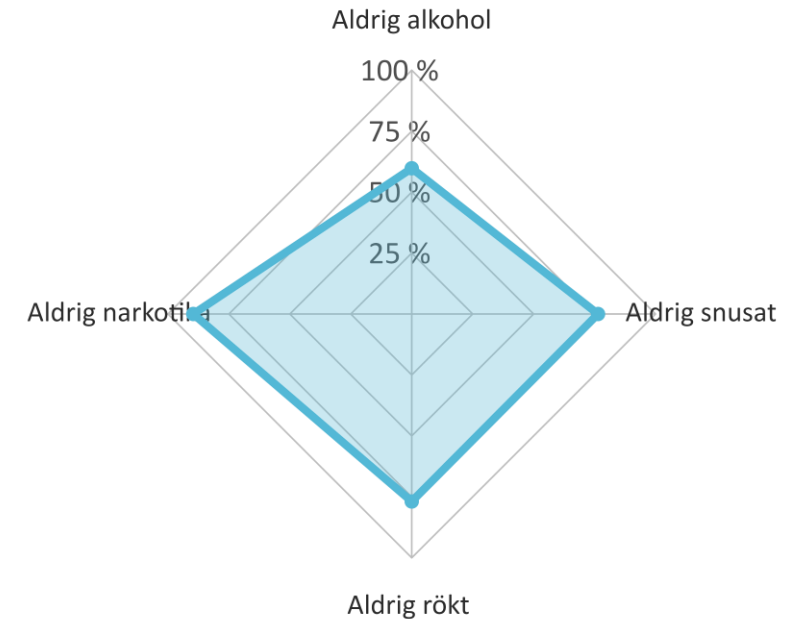

ANDT

Svar från elever i Uppsala län

● Flickor ● Pojkar

● Total

Indikatorområde:

Delaktighet

Indikator/frågelydelse:

Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor?

Hur stor möjlighet tycker du att du själv har att föra fram dina åsikter till de som bestämmer i kommunen?

Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

Diagrammet till vänster visar hur stor andel flickor respektive pojkar i länet som uppgett att kan lita på människor, har möjlighet att framföra åsikter till kommunen samt vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen.

Diagrammet till höger visar motsvarande andelar för elever totalt i länet.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

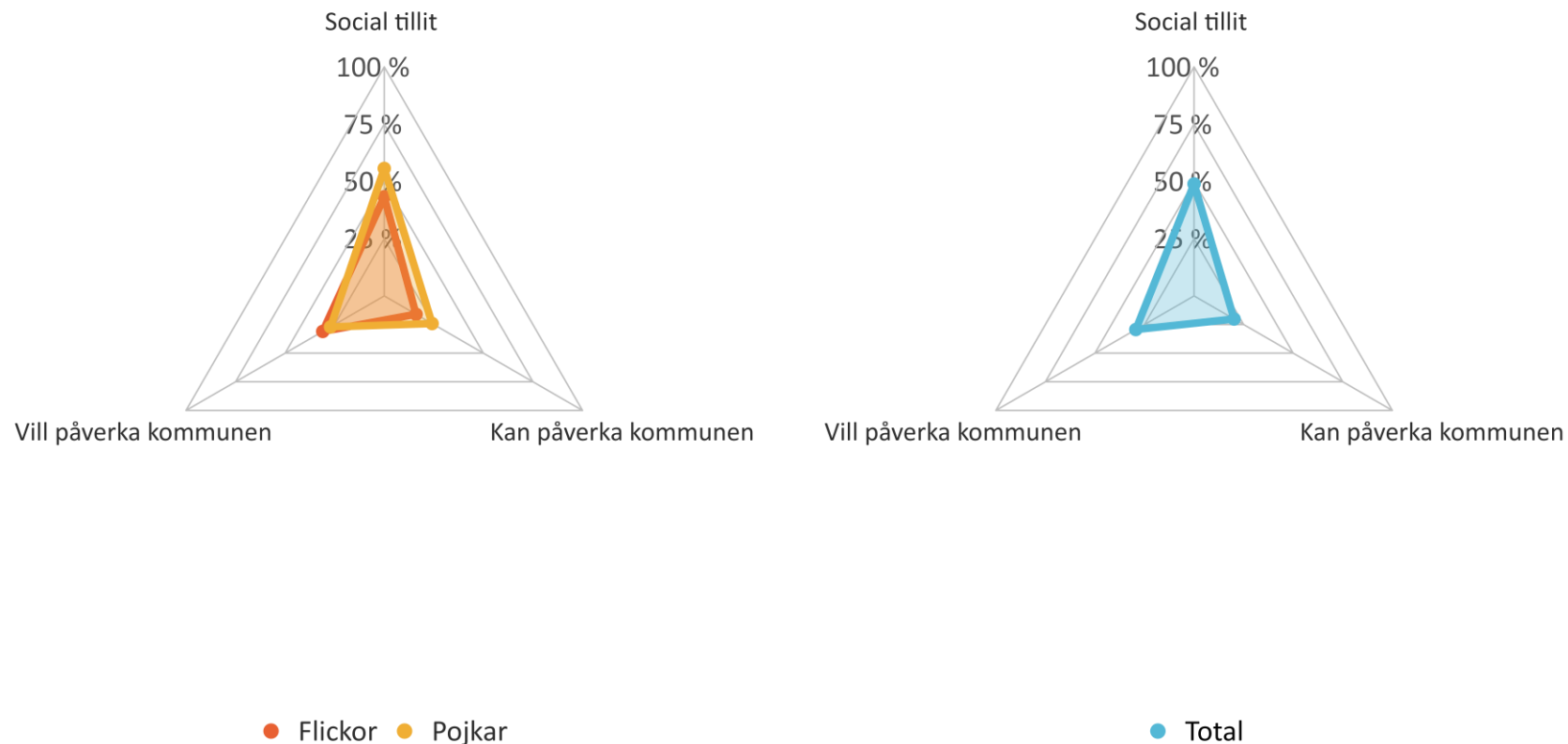
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Delaktighet

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Trygghet / familjeekonomi

Indikator/frågelydelse:

Är du orolig för din familjs ekonomi?

Diagrammet visar utvecklingen avseende ungas oro för familjeekonomi i länet under åren 2017-2023.

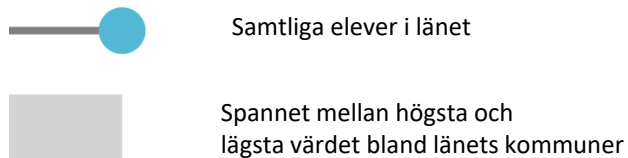
Noterbart för länet som helhet är en ökning under det senaste året av andelen elever som är oroliga för familjens ekonomi.

Målgrupp:

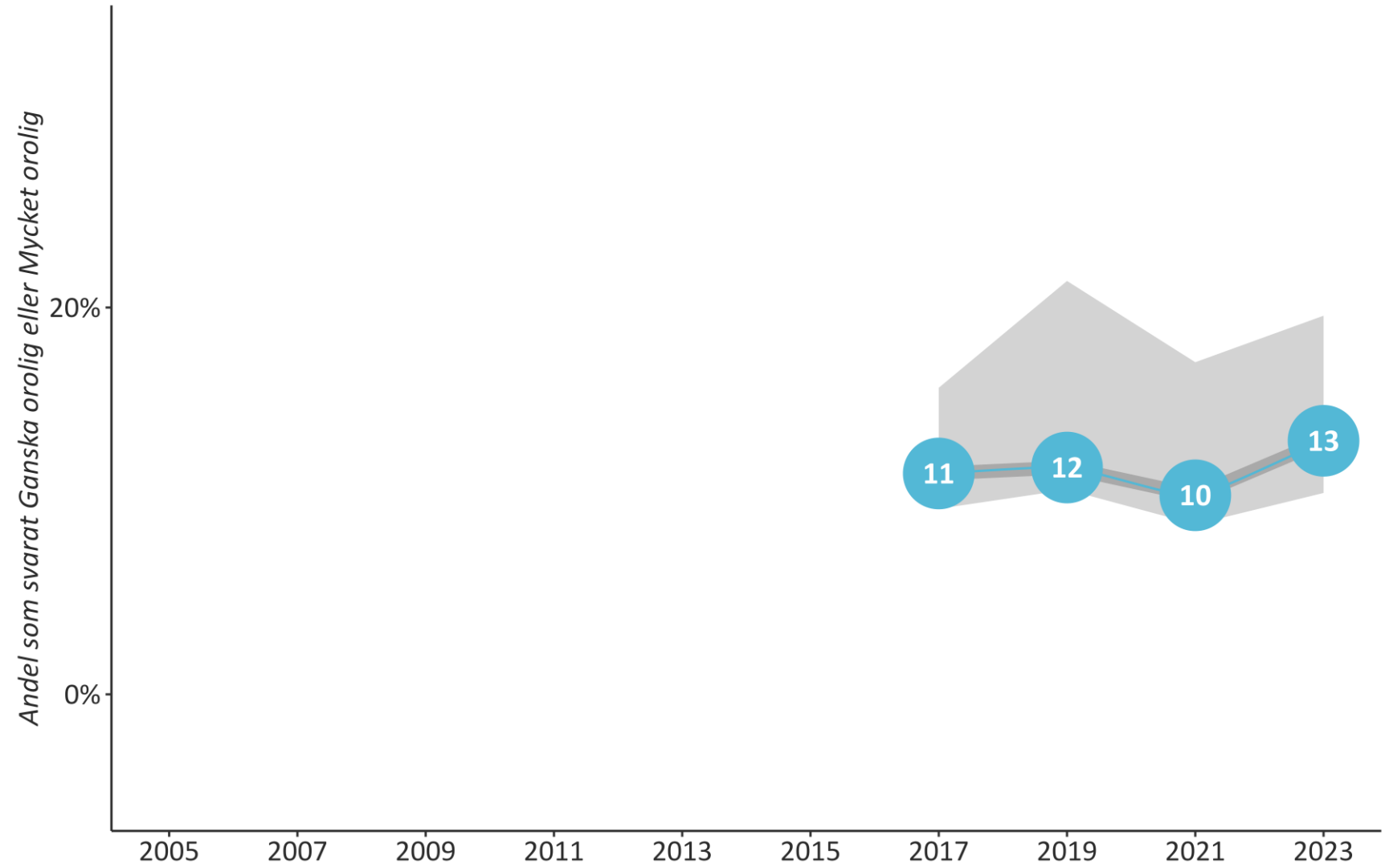
Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Är du orolig för din familjs ekonomi? Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Trygghet / familjeekonomi

Indikator/frågelydelse:

Är du orolig för din familjs ekonomi?

Diagrammet visar utvecklingen avseende flickors respektive pojkars oro för familjeekonomi i länet under åren 2017-2023.

Noterbart för länet som helhet är en ökning av andelen elever hos båda könen. Vidare framgår att det är vanligare att flickor känner oro för familjeekonomi än pojkar.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

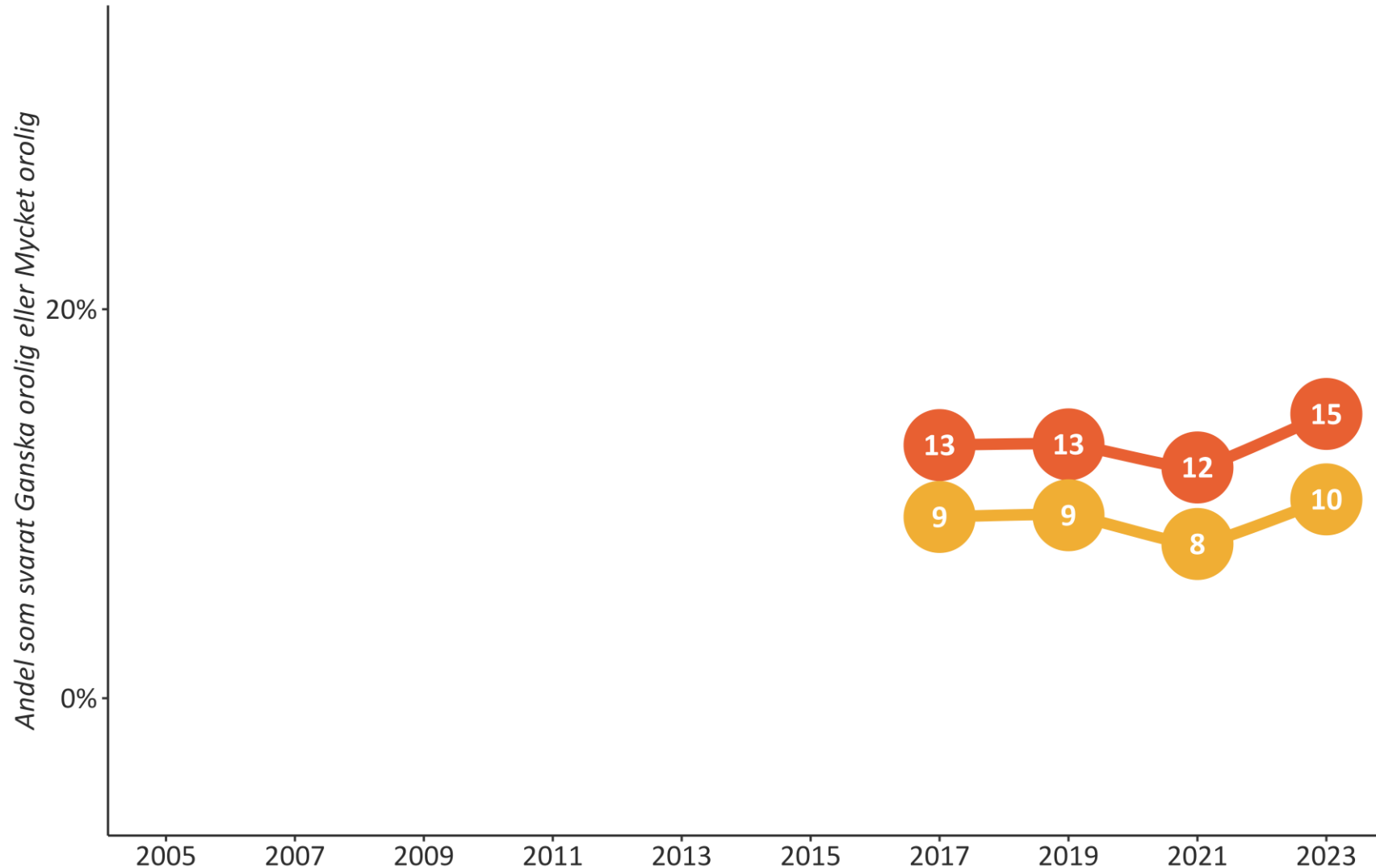
● Flickor i länet

● Pojkar i länet

Är du orolig för din familjs ekonomi?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Trygghet

Indikator/frågelydelse:

Känner du dig trygg på följande ställen?

Diagrammet visar ungas upplevelse av trygghet i olika miljöer under åren 2013-2023, t.ex. i hemmet, på nätet eller i bostadsområdet.

Svarsandelar avseende upplevelse av trygghet i skolmiljön återfinns på bilderna 13-14.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

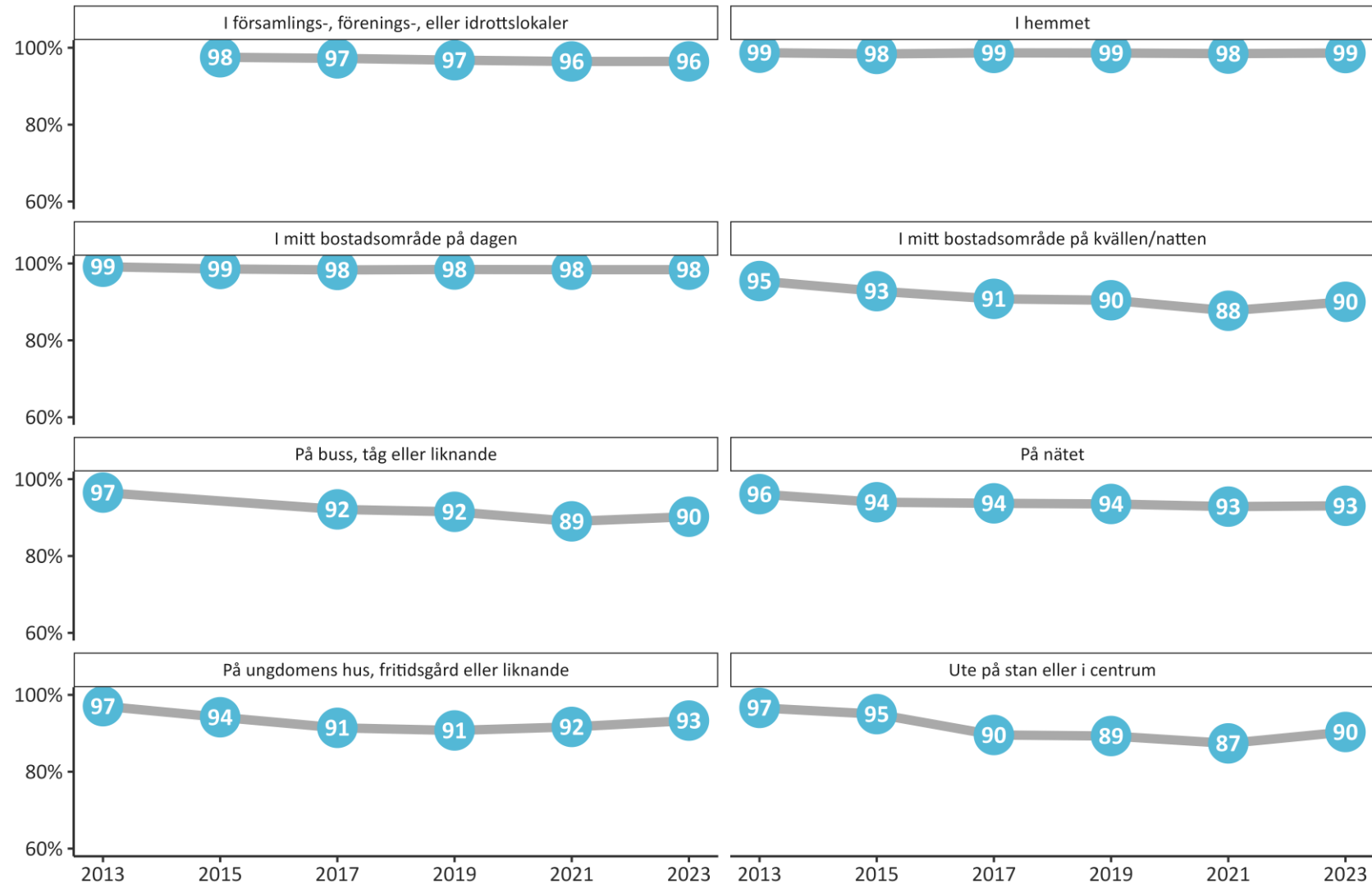
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

● Samtliga elever i länet

Trygghet Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Trygghet / familjeekonomi

Indikator/frågelydelse:

Känner du dig trygg på följande ställen?

Diagrammet till vänster visar hur stor andel av flickor respektive pojkar som uppger att de känner sig trygga på olika ställen i sin omgivning.

Diagrammet till höger visar hur stor andel elever i länet som uppger att de känner sig trygga på olika ställen in sin omgivning.

Svarsandelar avseende upplevelse av trygghet i skolmiljön återfinns på bilderna 13-14.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

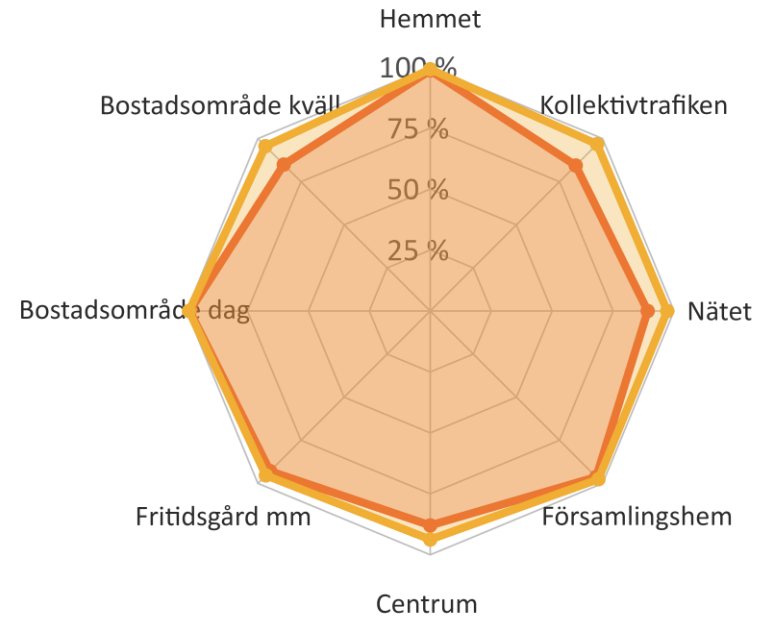
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

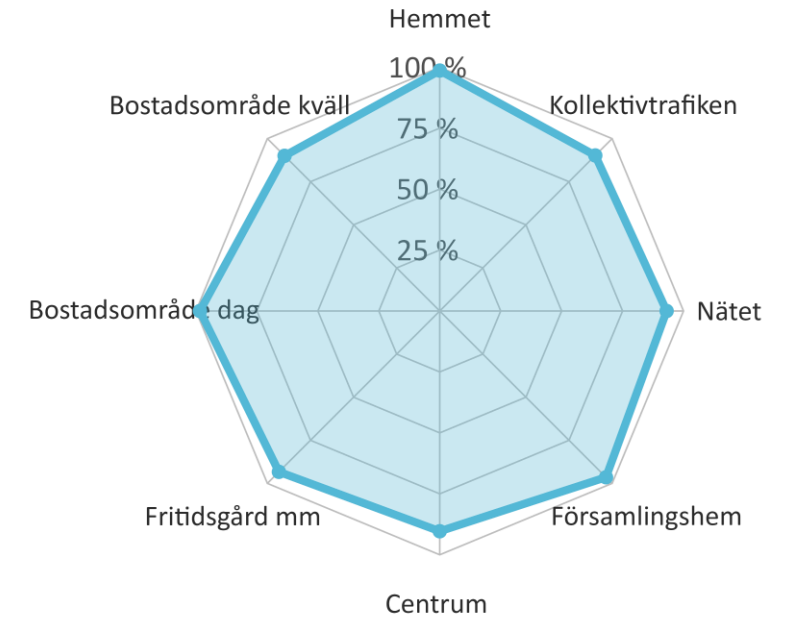

Känner du dig trygg på följande ställen?

Svar från elever i Uppsala län

● Flickor ● Pojkar

● Total

Indikatorområde:

Framtidstro / för egen del

Indikator/frågelydelse:

Hur ser du på framtiden för din personliga del?

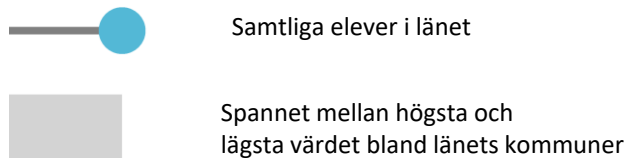
Diagrammet visar utvecklingen avseende ungas framtidstro för egen del under åren 2005-2023.

Målgrupp:

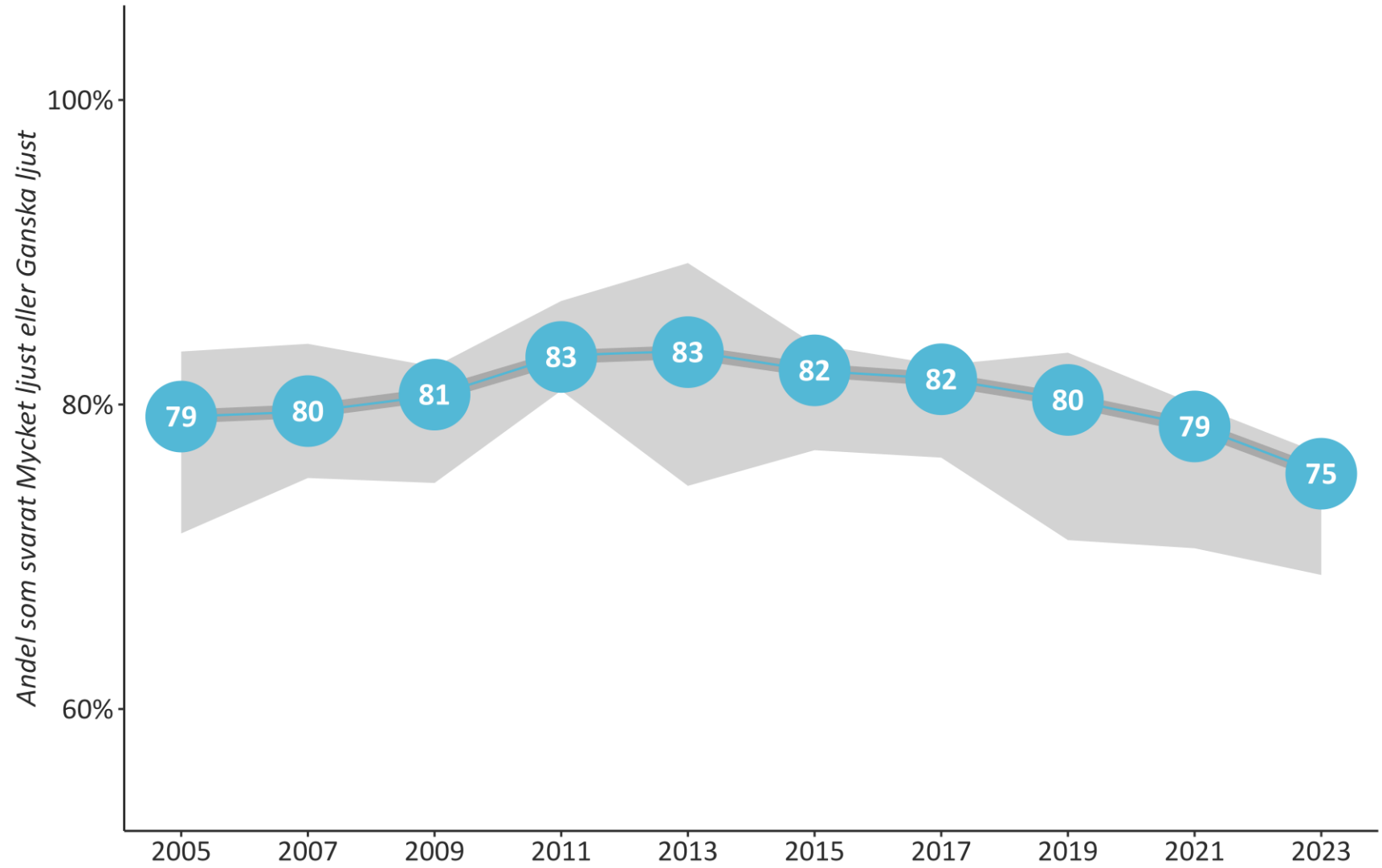
Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Hur ser du på framtiden för din personliga del? Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Framtidstro / för egen del

Indikator/frågelydelse:

Hur ser du på framtiden för din personliga del?

Diagrammet visar utvecklingen avseende flickor respektive pojkars framtidstro för egen del under åren 2005-2023.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

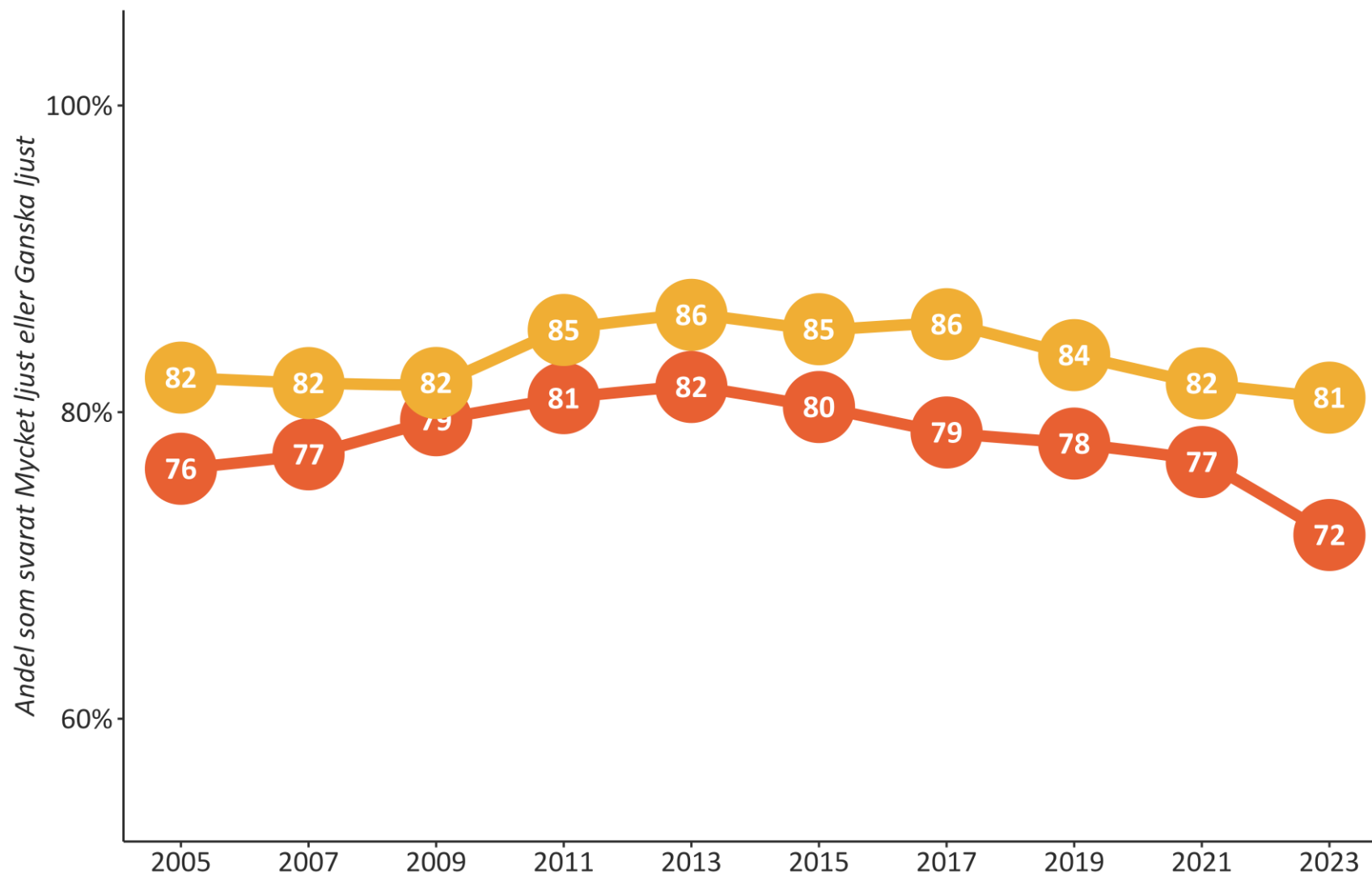
● Flickor i länet

● Pojkar i länet

Hur ser du på framtiden för din personliga del?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Framtidstro / för världen

Indikator/frågelydelse:

Hur ser du på framtiden för världen i stort?

Diagrammet visar utvecklingen avseende ungas framtidstro för världen i stort under åren 2013-2023.

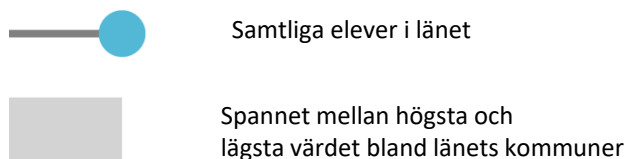
Noterbart för länet som helhet är att andelen som ser mycket eller ganska ljust på framtiden för världen i stort åter igen minskar under år 2023.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

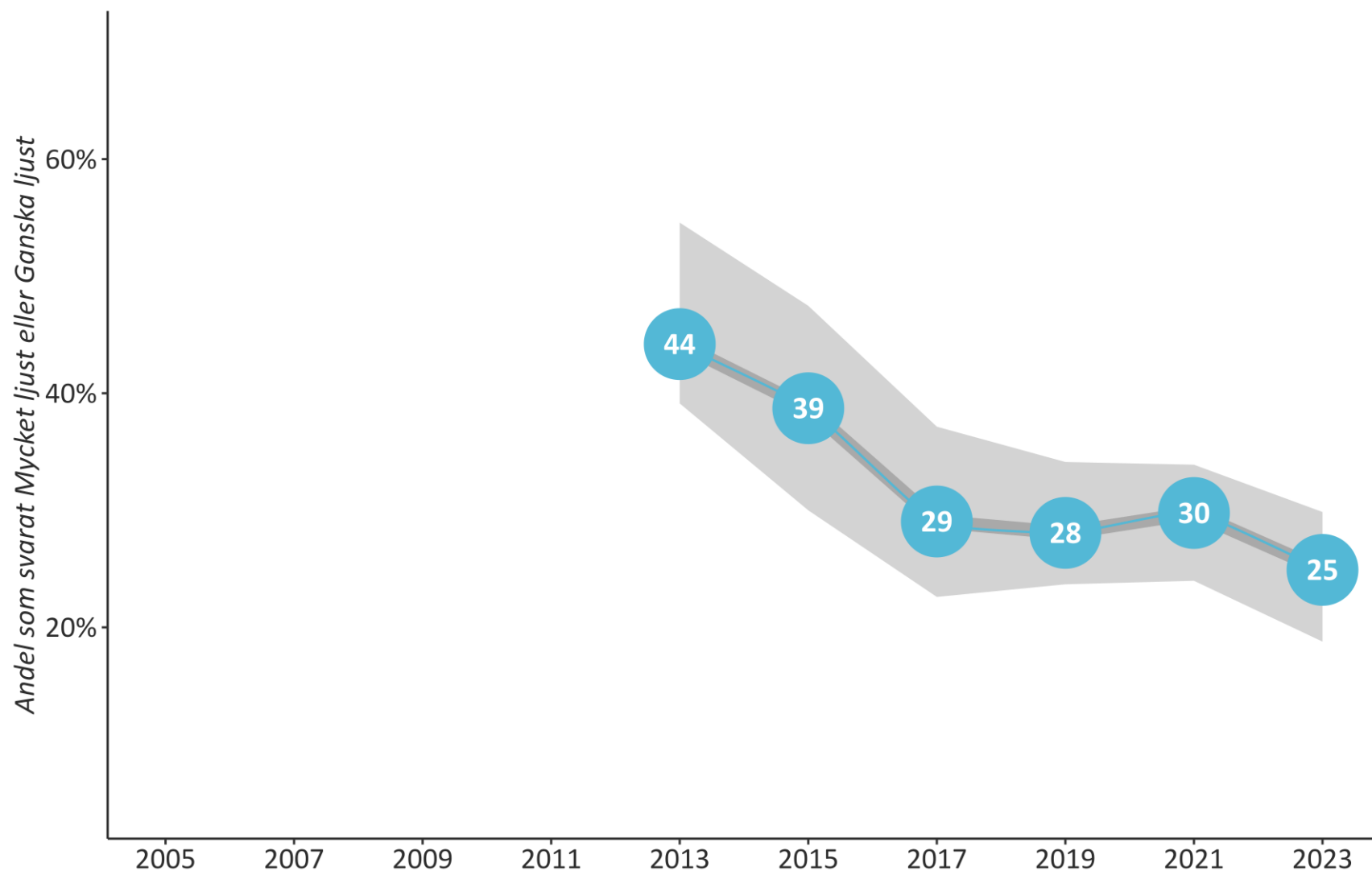
Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

Hur ser du på framtiden för världen i stort?

Svar från elever i Uppsala län

Indikatorområde:

Framtidstro / för världen

Indikator/frågelydelse:

Hur ser du på framtiden för världen i stort?

Diagrammet visar utvecklingen avseende flickor respektive pojkars framtidstro för världen i stort under åren 2013-2023.

Noterbart för länet som helhet är en minskning av andelen som ser mycket eller ganska ljust på framtiden hos båda flickor och pojkar. Dock är det fortsatt vanligare att pojkar uppger att de ser ljust på framtiden än flickor.

Målgrupp:

Elever i årskurs 7 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet

Källa:

Enkät Liv och hälsa ung 2023

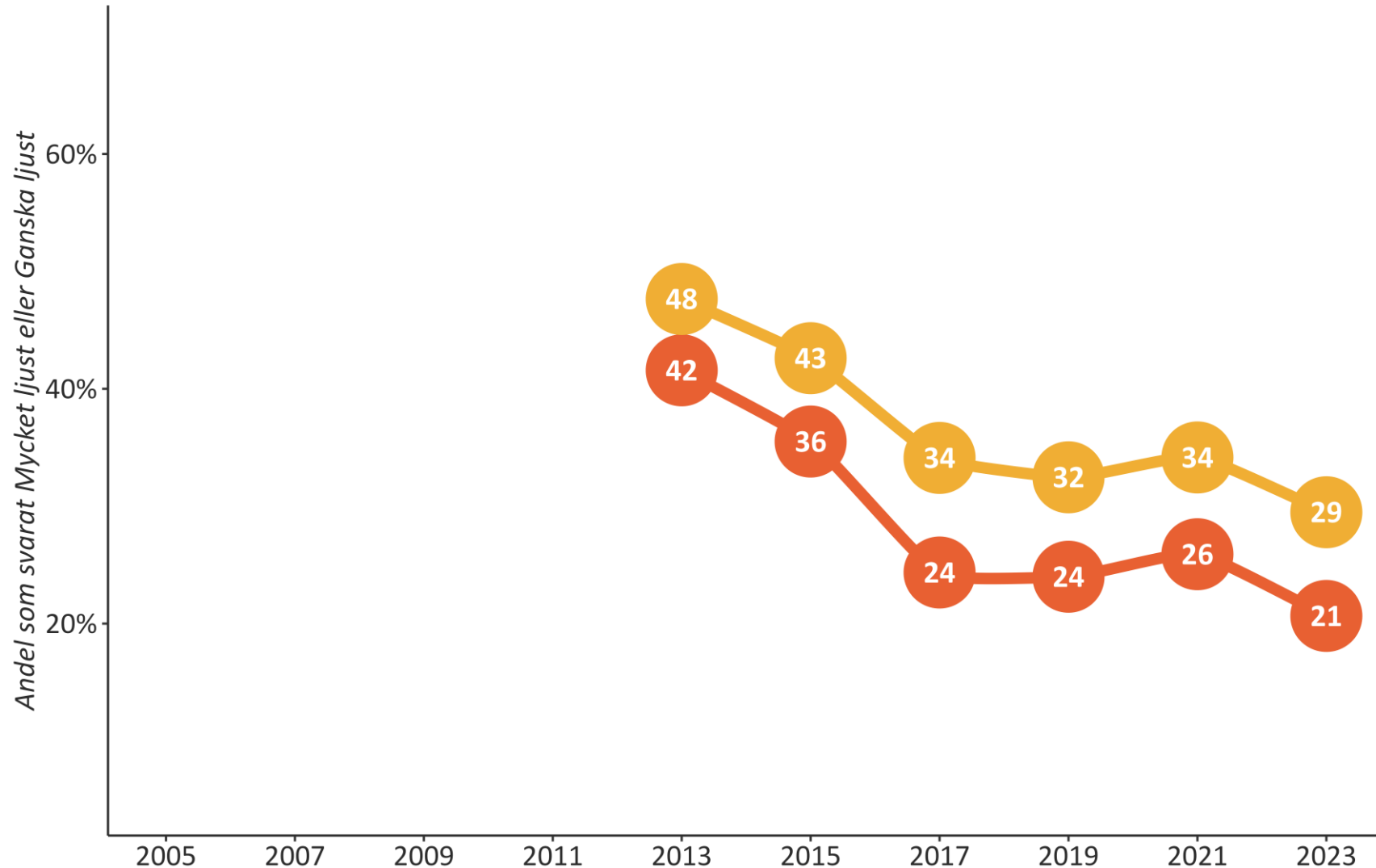
—● Flickor i länet

—● Pojkar i länet

Hur ser du på framtiden för världen i stort?

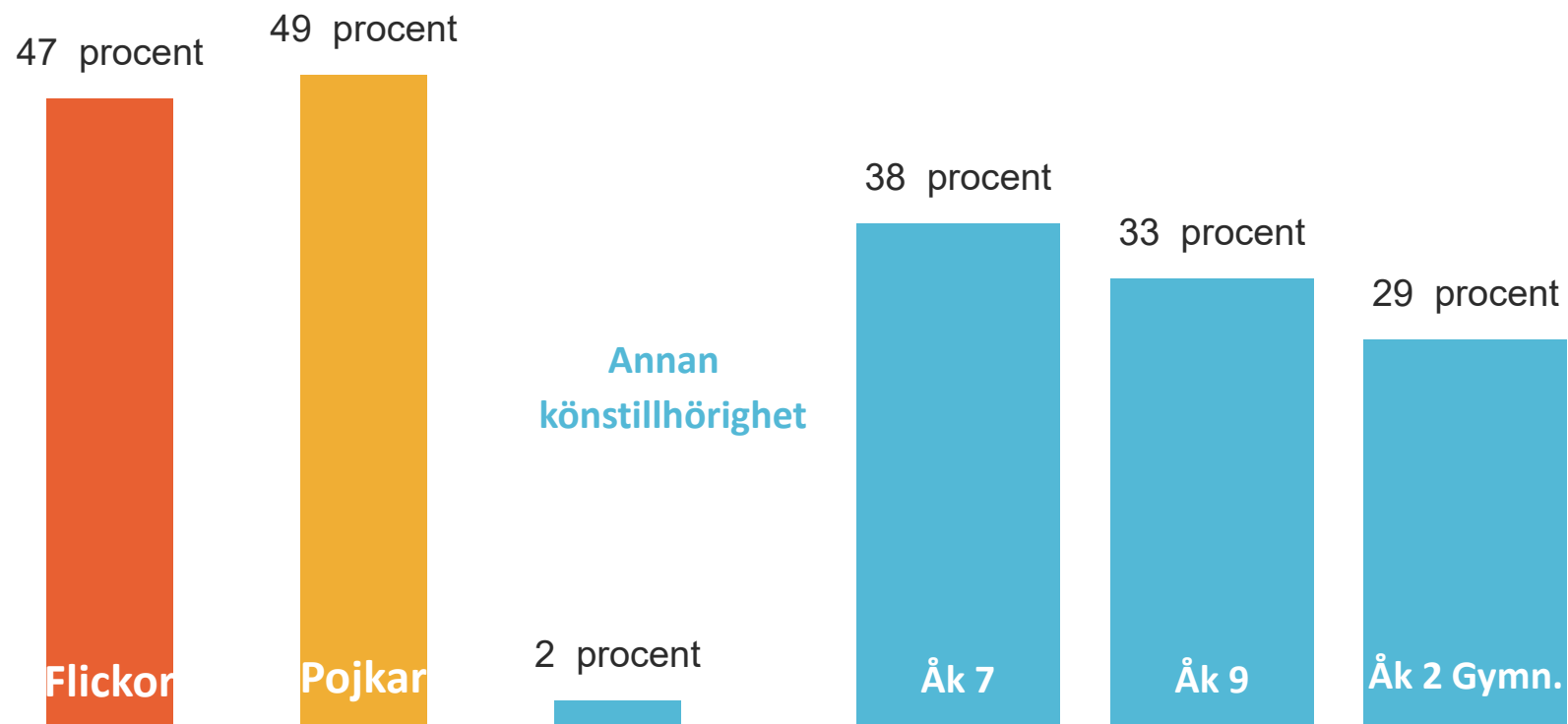
Svar från elever i Uppsala län

Om eleverna som svarat

I diagrammet till vänster framgår fördelningen mellan flickor och pojkar bland de svarande eleverna i länet.

I diagrammet till höger framgår fördelningen mellan svarande elever i årskurs 7, 9 och årskurs 2 i gymnasiet i länet.

Projektledare Liv och hälsa ung

Tryggve Pederby

tryggve.pederby@regionuppsala.se

